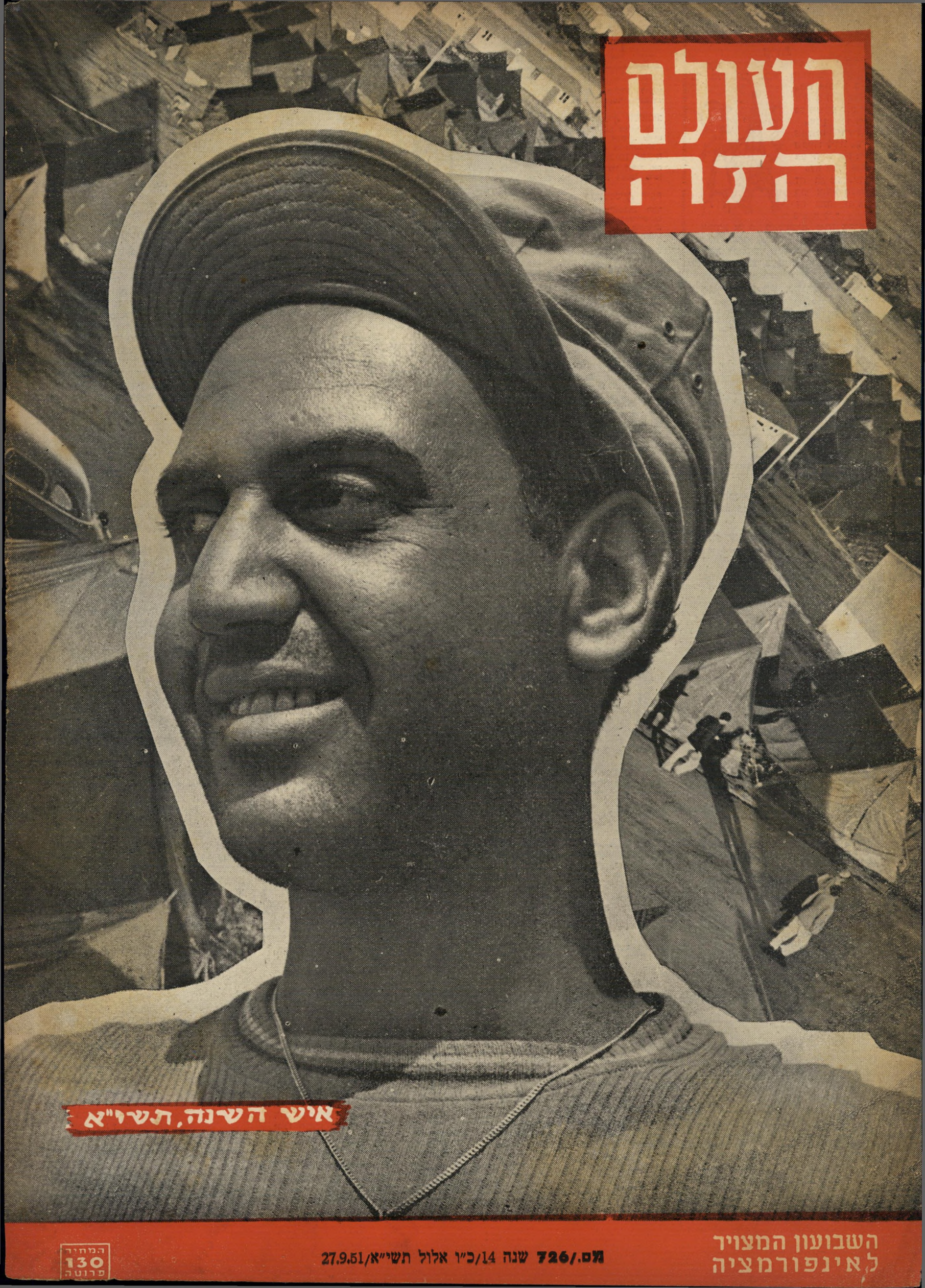

העולם הזה

איש השנה, תשי"א

המחיר
130
פרוטה

מס. 726 שנה 14/כ"ו אלול תשי"א/27.9.51

השבועון המצויר
ל אינפורמציה

העורך:
אורי אבנרי
עורך משנה:
שלום כחן

עורך הסגנון:
דב איתן

עורך המערכת:
צמלי המערכת:
רונן בר, דוד רובינר

עורך גרפי:
דוש

עורך חוץ:
הוארד נורדון, מונטי נייקובס, נביראל דנון, סלים מנצור

מורסם בדפוס ישראל בע"מ; הפצה: פלם בע"מ

השבועון הסוציאלי
לאיפורמציה
המערכת והמנהלה:
רח' נליקסון 8, תל-אביב
(ליד תיאטרון "ההל"י")
ת.ד. 136, פל. (זמני) 60785

2 יולי '72

מכתבים

איש השנה

בחירת איש השנה הוא רעיון מוצלח. לדעתי לא יכול להיות כל ספק ביהם למעמד הראשון: דוד בן-גוריון.

דוד בן-גוריון, תל-אביב
האני אמיץ אל הוסיני, שרצה את המלך עבד אללה ובזאת מנע בעד ממשלתו לעשות שלום שיפקיר לנצח את רוב שטחיה את ארץ-ישראל. יצחק אביב, שכונת התקווה
ד"ר אמיל שמואל, שהיה לו העז לנלות את השחיתות הנוראה במנגנון המוכנות, ושנפל קרבן לקנוניה של האשמים.

מרסם רובינשטיין, חיפה
פכלו פיקאסו, שצייר את יונת-השלום ועזר בזאת ליצור חזית עצומה של אנשים שוחררי-שלום ולמנוע את זועזועיה של מלחמת-עולם שתהרוס את כל אשר נבנה בארץ בשלושים השנים האחרונות.

יצחק כץ, תל-אביב

המזכיר אלפרד מירז

אחרי שראיתי בהעולם הזה (724) את התנכחות הראשונות בענין המלצר אלפרד מירז, חושב אני לחכות להעיר כי אין כאן מקום לנרבות המשי פלכות את כבוד האדם, אלא יש מקום להילחם לזכותו של האדם. הוא צריך לקבל את מנוע לו, את הצדק, ולכן אני מציע להעולם הזה שאם ברצוני כם להילחם בכנות לזכות האדם ולא לעורך דת מים המכאים ליד עזרה סוציאלית, עליכם לעזר לו בהנחת תביעה משפטית נגד איידור נליק ודרישת פיצויים עבור כל הנזק שנגרם על ידי השמצת שם אדם, וידע כי אין הספק בארץ. בטוח אני שימצאו בין קוראי העולם הזה אנשים המוכנים לתרום להוצאות המשפטיות והעסקת עורך דין.

מנחם הפנר, ירושלים

בענין החקירה אשר התנהלה נגד מר אלפרד מירז, ברצוני לתקן פרט עובדתי, והוא — כי האיש נמצא במעצר מיום 14.11.50 ועד 28.11.50, היינו תשעה ימים, ולא שבועה חודשים תמימים.

משטרת ישראל, המטה הארצי

העולם הזה מתנצל על הטעות. לא המעצב כי אם החקירה נמשכה שבועה חודשים.

אנשי חיפה

ברצוני להפנות את תשומת לבכם לעובדה שצי ריכז לכתוב על איש חיפה בחיפוי. ולא כפי שהנכם נוהגים לכתוב "חיפאי". כבר בחילמוד כתוב: "...חיפני לא ישא את כפיו". כמו כן מסופר על יהודה הנשיא שהיה לו עבד חיפני. יהודה ציצקס, חיפה
אין העולם הזה עבד לסגנון התלמוד. חיפאי מצלצל לו יותר.

ארוחתו של סטאלין

בהעולם הזה (721) פרסמתם את תפריטו של המרשל סטאלין. האם עורך מדור אנשים זכה להיות בין המוזמנים? הוא מוסר תיאור כה

מפורט על המאכלים והמשקאות, הנורם ממש לנריו התיאבון עד גילת הריר מפיית הקוראים. שמואל רובין, תל-אביב
העורך טרם הודיע לי על פרסום מאמר זה. מניס לרוב שאספו פרטים אלה שהתפרסמו בעיתונות העולם.

טרמפ

הדעות הטרמפיות מתה בארצנו. אינכם מכירים את נפש הנגנו. לא שפן הסיון היה ממין זכר, לא היה מניע ממטולה לאילת אפילו ב-200 שעות.

גדעון הגרי, מסמיה החדשה

אולי הפתרון הוא להרבות בתתן רשיונות נהיגה לגבירות.

במו עיני

עדות

"איזו עיר נהדרת פאריס!" נאנח בור' גני תל-אביב בבאר שברחוב הירקון, שם אוכלים ב- זול, שותים בשי- פני וישנים חנם.

"מנין לך?" שאלוהו ידידיו, שמעמדו לידו. "הי- אס היית שם?" "לא אני," הו- דה האיש, "אך בתי חזרה משם זה עתה, והיא סיפרה לי."

הקורא א. ג. מתל-אביב, זוכה בפרס של לירה אחת, עם איחולים לבכיים לשנה החדשה ובתקווה שתהיה לו ההזדמנות לבדוק את הדבר בעצמו.

מיסטר רייס בא העירה

כאחד מפועלי קינורטוריון אני מוצא לנחוח ל- העיר כמה הערות למאמרכם (העולם הזה 723). אמנם הובא כמה מן הארונים הבאים מאמריה במכונית, כפי שראו בצילום, אך בדרך כלל באים הארונים ברכבת. אין המכוניות המוכנות נאורות שנית, אלא הן נשלחות כפי שהן בעיר רומן.

המנוע אינו מורכב על פרט אחר, וכן אינו מועבר לפרט מנוכר אשר עליו מורכבות נוסף המכונית. המנוע עצמו מורכב על שארית הכור לל גם את המנוע, ולא להיפרק. הנני מתפלא מאד מדוע הושמט שמו של מר אילון, שותפו של מר פרידמן במפעל, שלוכותו יש לזכות לא פחות את רעיון הקמתו ומימושו. ובאשר ל"חתן", מר רייס, הריני מוצא שהריוור מויה הגה הוקרה נאה לאיש אשר פעלו ואישיותו עזרו בהרכבה לקידום המפעל החדש.

אליעזר שרייבר, חיפה

זו הפעם הראשונה שאני קורא בהעולם הזה ריפורטז'ה חיובית על המדינה. המשכיל בדרך זו. העולם הזה אינו כותב לחיוב או לשלילה על המדינה. הוא כותב על בני אדם ואמאי רעות.

משיכת שחקנים

בהעולם הזה (721) פרסמתם במדור הספורט רשימה תחת הכותרת "נהריה או קפריסין?" ברצוננו להעמידכם על אי הירוק והנוף שירדעה כזו עלולה לגרום לנו. הפועל חיפה לא יאלץ לזהר. על טיבור נוימן במסעו לקפריסין, לידעתי כם.

פרסום הפסיקה האחרונה בירדעה כמה כהר צאת דיבה והכתמת שמו הטוב של הפועל חיפה. הפועל חיפה לא משך אילון שחקני כדורגל אחד רות על ידי סיווריו שיכון ועבודה, ורחוק מלדגל בשיטות נפסדות כגון אלה.

חסימת הכדורגל, הפועל חיפה

זיוה

ברשימה של שער העולם הזה (723) מצאתי דבר מפליא שאינו יכול לעבור עליו בשתיקה. זו הפעם הראשונה שאני קורא שהנער בארץ מן ענין בפוליטיקה ובמוסיקה, ואינו מתעניין בס' פורט ובבילויים. אין זה נכון, כי בו בזמן שה פילויים אלה הנוער האמריקאי הם בדרך כלל בבתי אפה, קברטים וקולנוע, אצל רוב הנוער בארץ בילוי פירושו מחנה, מסע, טיול או שיט.

יעקב ויסמונסקי, רמת-יצחק

הקורא ויסמונסקי מפרז. כמה בני נוער בגיל 18-20, למשל, מבליים במחנות, מסי- עות, טיולים ושייט?

כבודה של תמונת השער במקומה מונה, אך המאמר הקצר המלחה אותה יש לקבלו בהסתייגות. אם היחסים שבין לבניה מצוינים בנרות, הרי צדקה זיוה, כי באמריקה זאטוטים וילדות בגיל 14 נכר "מבוגרים". היודעת זיוה כי בחור או בחורה בישראל או באירופה בגיל 22-24 הנו אדם שעבר בעיות נעניות חיים אשר הנוער האמריקאי לא ידע?

נערות יפות יש להן מחזורים רבים, פחות יפות פחות מחזורים, ובזאת אין הבדל בין ישראל, אר- צות-הברית או ארץ אחרת. אלא שבאמריקה-הברית יש עורף של נערות ובישראל — מסחור (כאן תצטרך זיוה להחזיק שני פנסונים לרשום פנישות). לא כל יום הוא פורים לנערה האמריקאית, ואין היא טובעת בים של פנישות ורומנסים; פנסם הרשום מחזקתה הן לשם רשום אשה על רעותה ול- שם הפננת פופולריות.

תצא נא זיוה לבנות בארץ ותהנה ממיליונים של פנישות, אך למען השם (לא למעני, אני כבר נשוי) בלי פנסים רשום, כי בלאו הכי סובלים אנו מהעדרה של פנסים; פנס ממונות, פנס מלבושים, תעודות הנות, תעודות התיאבנות, פנס מלואים, מפלגה.

שמואל רחביה, ירושלים

השער

איש השנה של תשי"א אינו מדינאי. ראשי המפלגות וחבריהן לא התעלו מעל ליום הקטנות שלהם, לא התגברו על חיכוכיהם הפנימיים, שנאותיהם ההדדיות, למאמץ אחד גדול של בניין.

איש השנה של תשי"א אינו סופר, מחזאי או אמן. עשרות הספרים למיניהם, רחיים פטפוטי הבל, בן מספר המתוות והיצירות המקוריות, לא בלט דבר מיוחד, לא שגאה בריאה חדשה.

איש השנה של תשי"א גם אינו תעשיין או פועל, פקיד או נהג. הם רדפו אחרי רוחי השעה שלהם, עסקו בשוק השחור, בהאטת הייצור, בדרישות בלתי פוסקות להעלאת השכר (או המחירים).

איש השנה של תשי"א הוא האדם המסמל את המהפכה האמיתית בחיי המדינה: העולה המיליון שהגיע לארץ ישראל מאז כיבוש הארץ מידי התורכים; איש השנה של תשי"א הוא העולה השבע מאות אלף לישראל, הבא ארצה השבוע; איש השנה של תשי"א הוא כל אורח שני במדינה — שעלה אליה אחר ה' באייר תש"ה.

מנו לטפשים. חסרוננו של דבר זה — הוא הקו השחור האמיתי בתמונה. הכסיפה אליו — קרן האור הבורקת מבעד לעננים.

בראשית המלחמה פעמה במיטב הנוער, גם במיטב השכבות הבורגניות, פועלים ובורגנים כאחד, הנכונות להתנדב. חיילים התחרו ביניהם על תפקידים מסוכנים יותר, בניסיונותיהם מאנו להשתמש בזכותם לחזור לעורף. פוע- לים עבדו שעות נוספות במפעלי נשק, בעלי- הון נתנו כספם למאמץ-הגנה מעט-סיכויים, במקום להבריו לחוף לארץ.

כיום רגילים לסכם רוח זו בשם הפלמ"ח. הפל- מ"ח לא היה יחיד, רק הסמל הבלט ביותר ל- דבר כללי כמעט, משותף לכל. הוא יכול היה לה- פוך סמל למדינה עקמה במלחמה. מדינת-הפלמ"ח, אך באמצע המלחמה באה סיסמה חדשה: "אני כורדי". ה"כורדי" — הא- דם הממלא רק פקודה, משתדל להשתמש גם מ- נה. הטענה: עתה, כש- ההתנדבות הרומנטית.

עתה יש ממשלה, ועל הממשלה לתת פקודות, ומי שאינו מקבל פקודה, בל יזוז ממקומו אלא לטובת עצמו.

קם מחנה שלם של "כורדים" — אלה שבו ל"רומנטיקה", אלה שהיו "אנשי מצי- אות", אלה שדאגו כי יישכח העבר (והפרט המענין, היכן היה האיש בשעה שנקרא למ- לא את חובתו העליונה). אופנה חדשה הש- תלטה במדינה: האדם חול לתבוע מעצמו, חיכה לא מצב, חלה לתת כסף בלי פקודה של שלטונות המס, ולרוב עקף גם אותה. חובשי כובעי-הגרם היו מגוחכים בעיני עצמם והאחרים. הפלמ"ח הפך סמל להתנצחות מפ- לגתית המחוללת כל קודש. הכורדים השתלטו. ובמקום מדינת-הפלמ"ח קמה — כורדיסטן.

רבים מאותם שלא היו כורדים נשאר ו בשדה הקרב. שמותייהם מופיעים בעתונים במודעות-אכזרה במסגרות שחורות, והאזרת הרגיל עובר עליהם בבמט איש. אולם רבים נשארו בחיים. עוד מחנם גדול. ירטנו כיום כאשר ירטנו, יחלמו על היתרי-ציאה כאשר יחלמו, יתפארו כאשר יתפארו בניסיונם להר- ויח יותר, לעבוד פחות. הם חיים. ואם יגע בהם מטה-הקסמים של רוח-פרצים חדשה, יקומו כאשר קמו כשקראה להם רוח-הגר. והשאלה היא: היכן מטה-הקסמים? לא זה המבטיח חיי נוחות בלי מאמץ, מקרר חשמלי בלי עבודה, זהב מזויף או בטחון מדומה. אלא מטה-הקסמים שיוכלו אותנו, בדרך של זיעה וקרבנות ואולי רעב, לקראת חיים חד- שים של הגשמה ויצירה.

הוא לא ימצא בנוסחאות מאובקות, לקר- חות מספרי אידיאולוגיה עבי כרס. הוא לא ימצא בפרוזודורים של התנצחות מפלגתית מרופשת, לא בנאומים של אנשים רמי-מעלה, לא בקונגרסים ולא במיסדרים מב- ריקים.

הוא ימצא, אם ימצא, בלבו של האדם האפור.

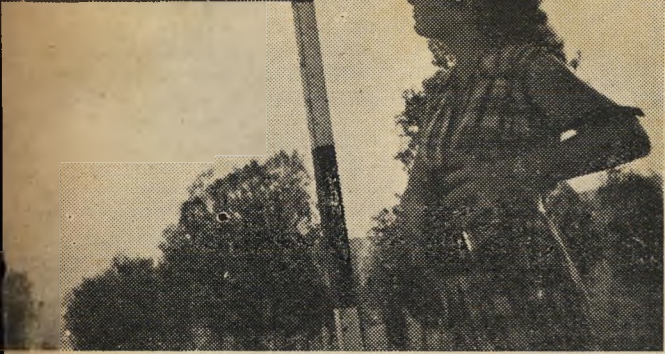
הוא לא נמצא בתשי"א. אולי ימצא בתשי"ב.

והוא הדבר אשר אנו מאחלים לך, הקורא עתון זה, בעיר, בכפר, או מעבר לים, בבואנו לברכך בברכת שנה טובה.

2 יולי '72

מחטולה

סכנה - גבול לבנון
خطر الحدود اللبنانية
DANGER - NO PASSAGE
DE VANT VOUS - PAS DE PASSAGE
סכנה - גבול לבנון

מאת רוני בר

מטולה היתה קריירה ובמיוחד שהשעה היתה חמש וחצי בבוקר; לכן לא קמנו לפני שש וחצי. בשבע אכלנו ארוחת בוקר ובשמונה יצאנו אחר שהיינו קודם לכן בנקודת הגבול כדי לצלם את ההתחלה הרשמית.

זה היה מעניין במיוחד כיון שבכל מטולה אין כל שלט שיגלה ששם המקום מטולה, אין מלון הנקרא מלון מטולה, אין שלט זיהוי על תחנת המשטרה. זה כנראה סוד צבאי, אך אנחנו מצאנו חומת אבנים בודדת מעבר לכביש ושם הצטלמה אביטל כשהיא צועדת את צעדה הראשון דרומה.

נראה היה כאילו אי אפשר להשיג תחבורה בכלל. הלכנו מאתיים מטרים דרומה, באיטיות יתירה, צילמנו תמונות מספר וחייכנו לצפירת מכוניות. כעבור עשר דקות הופיע טנדר קטן נהוג בידי יפדה וואנדרהורן שלקח אותנו לכפר גלעדי, מקום שחיכה לו בן-דודו העובד עמו בייבוש החולה.

יפדה לא ספר דבר על עבודתו והיה גאה על כך ששום עתונאי לא יכול להוציא ממנו דבר. קיינו שנוכל לנסוע עמו לחולתה אולם בן-דודו של יפדה לא סימפט את צורת הטנדר — (הוא אמר שאין לו בלמים) ויפדה נאלץ להכניסו למור סך. בינתיים נהיינו משמש הבוקר מחוץ לחור האוכל של כפר גלעדי.

יוסקה שטרשיכר היה נהג כלי התחבורה ה' שני — מכפר גלעדי עד קרוב לחולתה מקום שעזבנו יחד עם הקומנדר הצבאי שלו. יוסקה היא יליד יסוד-המעלה, מגדל פרות ומסייע בייבוש החולה.

העיכוב: טבריה. בינתיים התקדמו מחוגי השעון והראו על תשע ורבע והכביש הראשי היה מלא תנועה (זאת אומרת כארבע מכוניות עברו תוך חמש דקות אבל, כמובן, בכיוון ההפוך). לא חייכנו יותר מחמש עשרה דקות כי אשר לפתע ראינו שלוש מכוניות באות לכיוון הנכון, הולכות ומתקרבות אלינו ונראה היה כי סיכוינו טובים למדי.

הסיכויים היו טובים באמת. המכונית הראשונה עצרה, נתגלתה כג'יפ אפור, שלקח אותנו עם תחנת ביניים בטבריה, הישר לתל-אביב. במידה שהטיול נועד להיות מרוץ היה בכך משום תור-עלת רבה, כי כתוצאה מכך הגענו לאילת ב-29 שעות.

נהג הג'יפ לא הרבה לספר על עצמו מלבד זאת שהוא עובד במחלקת המים הממשלתית, אך אחד הנוסעים, מחבריו, שעלה על המכונית לאחר מכן, גילה כי שמו אברהם והוא יליד ראשון-לציון.

אברהם, שיצא אותו בוקר מדן, הביע דעות חריפות על הערבים, שהוא אינו אוהבם. הוא הסביר כי איש לא ידע לעולם מה דעתם, יום אחד יהיו אוהבין ולמחרתו — אויבין, לפי תור-עלת הרגע. כן סיפר כי העולים החדשים אינם סבלנים דיים ואינם אסירי תודה דיים עבור כל הנעשה למענם.

התעכבנו בטבריה כשעה, כדי לחכות לאברהם ומובו שירדנו לכנרת לרחוץ ולשתות קפה. טבריה היתה כולה צבע, כרטי כחול, ירוק, ורוד וחום. כצלם הייתי מלא התפעלות וניתחתי

עוד אילת

בן-הדוד לא סימפט. יפדה וואנדרהורן הטיע את אביטל ואותי לכפר גלעד, רצה להמשיך לחולתה. אך בן-דודו התנגד, הוא לא סימפט את צורת הסנדל. מה לעשות? נהנינו משמש הבוקר ומן האויר הצח מחוץ לחדר האוכל של כפר גלעד.

כוננה להתרומם יחד עם מכונת המשא שהתגשבה בגבשושית הבאה.

אחר שעתים של נסיון זה נכנעתי ועמדתי על רגלי כדרך מפקד צבא רומאי, הנוהג במר ככתו כשברכיו כפופות, עד לסיום המסע. אינני יודע את זמן השיא למרחק בארבע-אילת למכונת משא בעלת ששה גלגלים. אולם אנחנו עברנו אותו בשבע שעות. פירושו של דבר: מהירות ממוצעת של עשרים ושבע וחצי קילומטר לשעה, אך זה כלל כחמש חניות להרמת חפצים שנפלו מתוך הסירה ולשם קירור הצמיגים.

אולם מטרתנו היתה אילת ואנחנו הגענו לאילת. עשינו זאת ב-29 שעות וחצי, מהר מדי לטעמי האיש. כי כך לא יכולנו ליהנות מכל תענוגות הטרמפ, הגשלים מ-טרמפיסט ממהר שעינו האחת צופה במחוגי שוון היד שלו הנעים קדימה במהירות רבה ועינו השנייה אינה מספיקה לסקור את ירק הנוף או אפרורית הערבה. כל שהוא רואה: כביש זפת שחרחר החולף מתחת גלגלי המכונת שהרכיבה או במהירות מסחררת (או, כאשר שוטר-תנועה לבן-שרוולים נמצא בשטח — במהירות וחלנית).

בין הגיפים, קרייזלר. את המרחק מטולה-אילת (500 קילומטרים) עברנו ב-29 וחצי שעות בעזרת שמונה כלי תחבורה (שני גיפים, שני טנדרים, שתי מכונות משא, קרייזלר וקומנדור) וברצונם הטוב של הנהגים בכבישי הארץ, המרכיבים את העומדים בצדי הכבישים (אם הם אינם ליד תל-אביב, כרמלה).

החוק האילם. לא הספקנו לראות הכל — החלונות אביטל, כי תפסנו טרמפ מחולתה עד תל-אביב, מדוע לא ירדה באמ"צ ד"ר. זה נגד החוק האילם של הטרמפ. לא יורדים עד שמניעים.

ואביטל זכרה לפתע כי היא מכירה סגן-אלוף אחד בבאר שבע ואנו מיהרנו למחנה הצבאי כדי לראותו. אולם הוקף לא הכיר אותו ובין כך, נבחרר לאחר-מכן, הוא לא היה במחנה. בינתיים הופיע נחום קנטור, המכיר את אביטל זה שנתיים (עוד מימות היותה בחיל הים) והבטיח לסדר לנו מקום שינה ונוסף לכן יקח אותנו למחרת לעין-חוסוב במכונתו. היינו מבסוטים והלכנו לאכול. שעה שאכלנו נכנסו שלושה אנשים, שלא ראינו אותם מימיו, ניגשו וישר לאביטל והודיעו לה שכיון שהיא מנסה להגיע לאילת הרי הם מזמינים אותנו לנסוע עמם במכונת המשא שלהם שתצא בארבע לפנות בוקר.

ההצעה קסמה לנו, כיון שנחום רצה לקח תנו כבדת דרך בלבד בין כה, הודינו לשלוש האלמונים והסכמנו להיפגש עמם לפנות בוקר.

הזמן: 29 וחצי שעות. כך יצא שמסענו לאילת נערך בסירה, אני לפחות ישבתי ב"סירה ואביטל במושב הנהג של מכונת ה"משא שהובילה את הסירה. קמנו בשלוש וחצי, כיון שהיינו צריכים להיפגש בארבע אולם חיכינו עד שעה שש עד שהגיע שלמה אשכנזי, הנהג, שבא לקחתנו מבית-הקפה בו שתינו תה משך שתי השעות האחרונות. את הלילה לפני הנסיעה בילינו רע ביותר: אביטל לא ישנה בכלל ואני ישנתי שעה וחצי לכל היותר. גרמנו להפתעה ניכרת בין החיי-לים שישנו בחדר בו ישנו איננו, במיוחד ש"שערה הגיגית של אביטל, הארוך למדי, גי' לה את מינה בבירור.

קשה היה לישון כאשר שלושה חיילים שחזרו זה עתה מסרט בלשי החלו מתוככים על תוכנו, מדליקים את האור ומצעקים איש לרעהו בחדר בעל תהודה מצויינת.

המסע לאילת היה איום. כאשר התישבת בסירה בצורה כלשהי שוב לא יכולת לזוז ממנה כל עוד לא עמדה מכונת המשא מחשש שמא תוטל על קרקעית ה"סירה או תושלך ממנה. בקרקעית הסירה נמצא בד מזופת שהונח שם לשם יצירת מקום ישיבה נוח. על זה ניסיתי לשכב אבל כדי לשכב הייתי צריך להתזקק בשתי ידי ובשתי רגלי בציד הסירה. כל פעם שהתנגשנו באחת הגבשושיות שבדרך (ומעולם לא היתה גבשושית אחת בודדת, הן הופיעו תמיד בשלישיות) נזרקתי לאויר וחזרתי לסירה שעה שהת-

את ההרכב: הארה חריפה בתוספת שלל גזונים. **המוזל: באר-שבע.** המשך המסע לתל-אביב היה משעמם למדי, לא ארע בו כל זכר מיוחד. לא התכוונו לגשת לתל-אביב אך לא הי' תה לנו כל ברירה כיון שאברהם השתמש בכ"ב יש החדש מנתניה וסיכויינו להשגת טרמפ ב"כביש הישן ליד בית ליד, היו קלושים. ירדנו לפתח-תקוה, סעדנו בה ארוחת צהרים והחלטנו לפתוח בסיבוב חדש.

הסיבוב החדש נפתח בעזרת מכונת משטרה שהסיעה אותנו לרמלה, משם המשכנו לכפר ב"רמלה היתה התחנה היחידה בכל הטיול, בה עברו מכונות פרטיות בלי שתעצורנה. ת" 5272 שעבר ב" 16:08 הכיל ארבעה מקומות ריקים, ארבע דקות לאחר מכן עבר ת" 4578 עם לפחות שלושה מקומות ריקים אף הוא וכעבור רבע שעה נוספת דהר ת" 14145 טנדר קטן בו ישב רק נהגו, על פנינו בלי שיעצור.

נואשנו. פנינו מפרשת הדרכים רמלה למרחק כמה מאות מטרים כדי לנסות להשיג טרמפ ב"עזרת שינוי מקום ומזל. עבר גיפ של מחלקת ההתישבות, נהוג בידי אמנון, חבר קיבוץ דפנה שלא היה בביתו זה שש שנים, כיון שהיה עליו להסתובב בכל הארץ. אף הוא יליד ראשון-לציון וסיפר לנו מעשיות נוספות על אברהם ש"הרכיב אותנו מחולתה לתל-אביב.

מכפר בילו השגנו מיד טרמפ בקרייזלר חדש ויפהפה שכמעט ולא העיונו לדבר עם הנהג, אך צילמנו אותו בכל זאת והודינו לו עבור ה"קטע כפר בילו-קסטינה. שם חיכינו על כביש פלוגיה עד שהשוטר הצבאי אריה רוגלסקי הס"ביר לנו את הכיוון הנכון ותוך שלושת רבעי שעה השיג לנו מקום במכונת משא מלאת חול ששלושה אנשים ישבו במושב הנהג ולא איפ"שרו לנו לדבר עמו כלל. המכונת הובילה או-

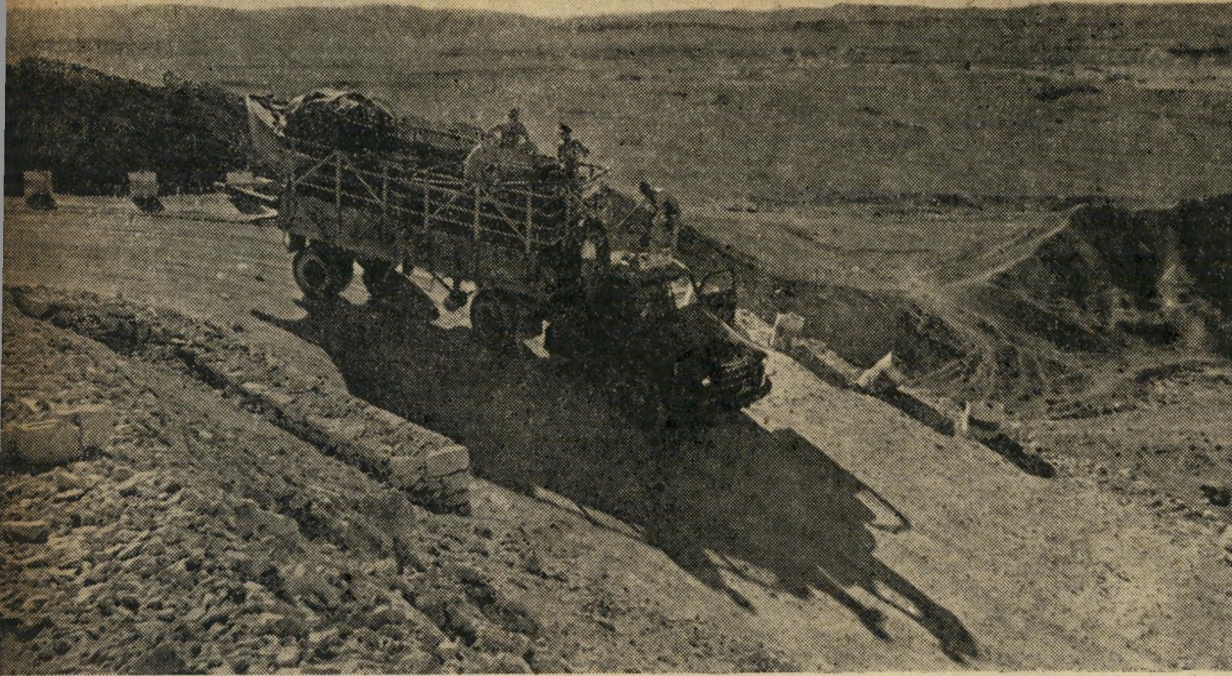
תנו עד קיבוץ סעד מקום שהשמש החליטה לשקוע, וירח צעיר גילה את עצמו יחד עם מזג אויר קריר למדי.

התחלנו תמהים היכן נבלה את הלילה הבא, אולם המזל שוב האיר לנו את פניו וכעבור דקות מספר הופיע גיפסטר בו ישבו הונגרי, אמריקאי וישראלי, שלקחו אותנו לבאר-שבע.

המטרה: אילת. היה לילה. היינו עייפים ורעבים

גי'ננ'ית בעלת מזג. אביטל היא גי'ננ'ית כחולת-עיניים בעלת מזג מתאים. היא בת 25, ילידת תל-אביב וחניכת הפלמ"ח והקיבוץ (גבעת ברנר). אחר שירותה בחיל הים התמטרה לעיסוקה החביב — מוסיקה והפכה מורה למוסיקה המחבבת ילדים ושונאת נודניקים מכל הסוגים.

הסירה שיררה לאילת. מכונית המשא בעלת ששת הגלגלים שהובילה אותנו לאילת נשאה סירה שהתחזקה לשוט, למחרת, במפרץ אילת המכחיל אולם הנסיעה הרעידה נימות (נסתרות, כנראה) בלב הסירה, שפקעה את תפריה ולא יכלה לצוף בסי אילת. אולם תוך שבוע יגיע אחד מארבעת המומחים הגדולים בארץ לתיקוני סירות, יטפל בה, וישיט אותה.

המשא עמוסת הסירה המקפצה את יושבה על הכביש שהלך והתכסה עפר אפור-צהוב לעבר משטח מכחיל מתחת לשמש, מבלים הרי אדום מואדים, בתי עקבה לבנים. היתה לפנינו, הדורה ויפה: אילת. רבים באו אילתה בדרך האויר, התפלאו למראה יופיה. אולם שונה הרגשתו של האדם היודר אילתה בדרך הקרקע. אחרי האינוסוף של הערבה. מתגלה לפתע לעיניו מראה המשרה הרגשה של חדות קודש: המוצא לעולם אחר, אסיה.

צרוביחמה שהצהיבו בצדי הכבישים, בוחק לבנוני וצח של בתי מעברת טבריה הלבנים והסדורים הנדסית. אחר באו צבעיו הנוחים, המרגיעים בדוגמתם החזרות אינסוף, של עמק יזרעאל: מרובעי הכחול שהחזירו את קרני השמש והיו, בעצם, רק אנמי גידול דגים מלאכותיים. מלבני הארגמון-החום שלא היו אלא שדות פלחה חרושים, תלי הצהוב שהודיעו על גרנות ומתבנים. ואחר — מערבה לחדרה, דרך חאדי עארה על חורבות אפרי רות של כפריו הנטושים ובתי חיר מר אפורים לא פחות של כפריו ה' מיושבים, שהבליטו מדי פעם דגלי מדינה דהויי-כחול שבישרו על מ' קום מושבו של מושל צבאי. ומחזרה דרומה, דרך עמק חפר, זהוב החולות וירוק הגנים, לנתניה רבת הגנים המבלבים. המוריקים ב' חוצפה ממש. ובדרך תל-אביבה, מע' בר חזילות אדומות גנות רעפים ו' כתומות טיה אל שיכונים מלבינים עטורי גזוזטרות עשויות ברזל. ובמחצית הדרך האחרונה חלפו כל הצבעים שנית במהירות: ים תיכון מכחיל באופק, פרדסי שפלה מוריי קים, כרמי זיתים מכסיפים, אדמת חמרה דשנה ואדומה שהלכה והת' מונה עם הליס האפור-צהוב של ה' דרום. הנגב. מעבר לאיי התיישבות מוריקים בשדותיהם ומלבינים בב' תיהם, ערוצים חרבי מים ואהלי בדווים שחורי יריעה חדרנו לנגב, לערבה בהותירנו מאחורינו את באר' שבץ צחורת הבניינים, המתרבים מי יום.

והערבה לא היתה, למרבית הת' מהון, חד-גונית: לא היה בא אפור של מדבר או חום של שממה או צהוב של חולות. היו בה כל הגו' נים, על הברקותיהם השונות, התר' כבויותיהם המזוורות. ים צבעים גדול שהכאבי לעין בהבעת הפראות שבו. אך גם הערבה הגיעה לקיצה. בל' טה נקודת התאחוזה, על בתי הפ' חים שלה, צריפוני העץ בעלי צבע בלתי מוגדר ואחר דהרה מכונית

השוטר הצבאי הסביר. אריה רוגלסקי עמד בכביש פלוגיה, הסביר כי לא זאת הדרך והשיג לנו (תוך שלוש שות רבעי שעה) מקום במכונית משא (מלאת חול) שהסיר עה אותנו עד קיבוץ סעד, בואכה עזה בכיוון באר-שבע.

הזיהוי: צבעים. אולם מלבד מחוגי השעונים ואבני הקילומטרים שתווזתם (או חליפתם) המהירה ציינו את מ' רוצנו אילתה, נשתרש עוד רושם. לא רושם לחאי, אלא רושם עיקרי דחקא, המוזה וקובע את כל מסע חמש מאות הקילומטרים לאורך הארץ: שלל הצבעים, בכל גזוני הקשת, מצפון לדרום.

הירוק הרענן של בקעת גני הפירות (תפוחים, שזיפים קטופים ודובדבנים) של כפר גלעדי התמוג עם אדמומית של אדמת גוש החולה, אפרוריתם של הרי הבשן, מימיהם העכורים-כהים של מעיינות זעירים ליד קריית שמונה, היא חלסה, התעברו עם בר' הק כחול של ים הכינרת ה' גראה כנתנו על פיסת הייד ממורד ראש פינה, בואכה טבריה.

אביטל ישבה, על-פירוב, ופספסה עם הנהג, כאשר אני מצליח, מדי פעם, ל' הכנים מלה משלי, אולם אף היא, ואף הנהגים למיניהם, שהסיעונו לאורך הארץ ושר' היו צריכים להיות רגילים לנופה, היו פוסקים לעתים קרובות למדי מלהגם (או שתיקת אלם המופרעת רק עלידי חריקת הידיים האיר' חזות בהגה) וצופים בציונות רבה בנוף.

לא נפקד מקומו של צבע: זנבות המים הכסופים שנשי' תרכו לעשרות מטרים מא' חורי סירות המנוע שחצו את הכינרת, שדות שלף

העם

ד.ס. דמעות וזיעה

ביכור הימים האחרונים של תשי"א היה אליעזר לבנה, איש מפא"י הימני, המורד המתמיד בקו מפלגתו, המקדים דרך קבע את דעות ב"י. גיי, בחצי שנה, עורך אשנב, מו"ל בסרט ומייסד הדור.

אל תוך חלל הכנסת, שהאוינה בשעמום הרגיל לדברי המתוכתנים על התקציב, זרק לבנה כמה מילים, שקרעו לרגע קט את ענני הפספוסים וגילו את האמת הערומה, האכזרית. אמר לבנה: "אין ברירה. אנו מוכרחים לעבוד יותר, להוציא יותר תוצרת, לצרוך פחות ולשלם מסים יותר גבוהים. כל דבר אחר אינו אלא חורבן המדינה הזאת."

בפרס השנה החדשה לא היתה סכנה רבה שדברים נועזים אלה של איש מפלגת השלטון יצאו אל הפועל: שום מפלגה לא תעז להסיק את המסקנות המרות מן המציאות, הודוה לכולם, שהשוב מתקיים על כספים הבאים לביסוס וקליטת העליה, מבזבז אותם כדי לקיים את עצמו ברמת מחיה בלתי-מוצדקת.

בדברי לבנה היה הד לגאומי ההיסטורי של צרציל, שהבטיח "ד.ס. דמעות וזיעה". אולם בניגוד להמוני הבריסים ונציגיהם לפני 11 שנה, לא הרגישו כחי"י ישראל ובוחריהם, בצאת שנת תשי"א, כי האומה נאבקת על קיומה.

המשק

מוזנות. תפילין ושעם

גימס פלאוט, מנהל המכללה לאמנות מודרנית בבוסטון, לא שמע הרבה על ישראל. אולם שר המסחר והתעשייה, יעקב גרי, בש" הותו בארצות-הברית, שמע רבות על גימס פלאוט. בבקרו בפירמות אמריקאיות גדולות בענפי הזכוכית, הקרמיקה, הטקסטילים והרטיים, הדהו באוזניו שמו של פלאוט, היועץ האמנותי של הפירמות האלה, והתוצאה — הזמנה אישית לבקר בישראל לייעוץ והדרכה של המחלקה לשרות פתוח המוצר במשרד המסחר והתעשייה.

גימס פלאוט הוא טיפוס סקנדינבי מובהק, בהיר שער, קיפה, מנומס ואדיב יתר על המידה, שעשה קריירה בקצב אמריקאי אופייני. לפני 18 שנה סיים את האוניברסיטה בהרוד ואחרי שנתיים קיבל משרת סגן הממונה על תמונות אמנותיות של המוזיאון בבוסטון וכמה שבועות לאחר מכן תפקיד של מנהל המכללה לאמנות מודרנית באותה עיר. טעמו העדין, המשולב בחוש מסחרי, פתח לו את דלתות עשרות פירמות אמריקאיות כיועץ אמנותי. משך זמן קצר רכש לו שם עולמי כמומחה בשטח המרשם התעשייתי.

מאמצי מדינת ישראל לרכוש שוקי חוץ למוצרי אמנות אינם נותנים את התוצאות המקות, ופלאוט הוזמן, על סמך ידיעותיו הרבות ונסיונו הרחב, לעמוד על הסיבה מדוע לא תתחרה תוצרת ישראל במוצרי מדינות קטנות, החסרות את כוח המשיכה של ארץ הקודש.

הוא לא הפסיד הרבה זמן על מסיבות חגיגות, הרצאות ונאומים שגרתיים. בא במגע עם מנהלי בתי הספר המקצועיים, ציירים, חרשנים והגיע ליד מסקנות עגומות: ליצי-רנים אין כל הכשרה מסחרית, אין בארץ אפשרות להכשרה אמנותית, אין התוצרת הישראלית יכולה לספק את טעמו של קונה המתמצא קצת ברמה אמנותית. דתאמת היי-צור לטעם הסטימנט בלבד, יצרה אמנם תנאים טובים לייצוא מוזונים, תפילין ותשמישי קדושה אחרים, אולם כדי למשוך את הקונה בחוץ לארץ, יש לייצר מוצרים בטעם ובי-כשרון.

אורחים

המוזמן מתמוגג מנחת

יונסט אימפליטרי, המהגר האיטלקי ש" שום כוח מפלגתו מאורגן לא עמד מאחוריו, ניצח בבחירות לראשות עיריית גיריורק בת 8 מיליון הנפשות למרות שמפלגתו (הדימו) קרטינת דחתה אותו והרפובליקאים לא תמכו בו.

כששאל אותו כתב הארץ, שמעון סאמט, בעת ביקורו בגיריורק, כיצד הוא מסביר את בחירתו, השיב: "האמנתי בעם."

אותה שעה היתה ביד סאמט איגרת ברכה והזמנה אישית מאת ראש עיריית תל-אביב, ישראל רוקה, אל אימפליטרי, להיות אורחה של תל-אביב. לפני שבוע הזמינו גם שר

החוץ, משה שרת, בשם ממשלת ישראל. בצאת סאמט לגיריורק כדי להשתלם בע" תונאות לפי השיטה האמריקאית, צירף לצרור תעודותיו גם את מכתבו של ישראל רוקה.

משהודיע למוכירו הפרטי של ראש עיריית גיריורק כי באמתחתו מכתב לראש העיר שאינו יודע כיצד להעבירו לתעודתו, השיב המזכיר: "לדפוק בדלת, אומרים: היכנס! וביחוד שאתה אורח בעירנו. ראש העיר יש" מח לראותך אצלו."

סאמט נתבקש לשמור על הדיוק, כי כל 10 דקות מתחלפות המשלחות של תושבי העיר המביאים בפני ראש העיר את טענור תיהם, משאלותיהם והצעותיהם ואורחי חוץ המתקבלים מדי יום משך שעות שלוש."

אני אוהב את הזקנים. ב"י כבד קר התחילה קבלת המשלחות ובעשר פחות עשר היה סאמט במקום: אולם המתנה רחב ידיים, שופך אור וחיוכי נועם של חבר מקבלי האורחים (אומר אימפליטרי: "אלה נבחרים אצלנו בקפדנות כי יחס בני עירי אלי הוא לפי יחסי אליהם").

דרכי חיים
רצונה הטוב של בחורה

מאחורי ארגו זכוכית בחנות המכלת בר חוב 4, מול תחנת משטרת עגימי ישב מוח מוד יוסף אל-בירותי וצפה לעברו השני של הרחוב, אל המדרגות הרחבות של התחנה. בחוץ עמד עוד ערבי שתפקידו היה להודיע על כל תנועה מיוחדת מכיוון המשטרה. פת" אום נתן זקף זה התראה חדה ונמרצת: "הנה הם באים!"

מחמוד קם מאחורי הארגו וניגש לפתח החנות. ממול ירדו בצוואת שלוש נשים וגבר אחד כשפיהם מלא צחוק. היו אלה בינה, אשתו של מחמוד, אמה, אחותה ואביה החר רג. הארבעה התקדמו, ופנו לרחוב. מחמוד, פניו חתרים מתחת לעורו השחום, עיניו נעוצות ואגרופיו קמוצים, צעד אל הרחוב ובקול חנוק קרא: "בינה!"

צחוק הארבעה נפסק פתאום ואחירה מתור הה השתררה ברחוב הצר. בינה הנמיכה את ראשה. הפנתה את מבטה, צעדיה כשלו, המ שיכה בדרכה. מחמוד עמד כפסל — אשתו

שמעון סאמט מגיש את ההזמנה ליונסט אימפליטרי
במושב זקנים, נשף פורים

לא ענתה לו! **השפה המשותפת.** התחלתה של דר- מה מזעזעת זו ארעה לפני כשלוש שנים בח- נותו של מחמוד, שרברב יפואי בן 27, לא הרחק מאותה מכלת ברחוב 4 בעגימי. לחנות נכנס אדם בגיל העמידה, עולה חדש בשם דוד שוברט. הוא בא להציע למחמוד לבצע עבודה מסוימת בדירתו, לא רחוק מן המקום. היות והסכום המלא לא היה ברשותו הציע לשלם את המחצית עם גמר העבודה ואת העונף בתשלומים. מחמוד הסכים וניגש להת- קנת ברויט. צוורות ואמבטיה בבית הערבי שעד אז היה ללא מים.

עם גמר העבודה קיבל שלושים לירות ובמ- רוצת הזמן נוספו תשלומים קטנים עד אשר נשאר חוב של שלוש לירות בלבד. אולם

היחסים בין משפחת שוברט ובין הצעיר הע- רבי עברו את גדר הסטאנסקציות הכספיות לשלב חברותי יותר, אישי יותר. מחמוד נתג- לבקר בבית שוברט ואלה אף נכנסו מדי פעם לחנותו, להחליף מחמאות הדדיות. המניע הראשון ברחשי האהדה שמחמוד רחש למשפחת העולים החדשים מארדיסה הי- תה בינה שוברט, הבת הבכורה, "מהרגע ה- ראשון מצאנו חן איש בעיני רעותו, אף כי לא היתה לנו שפה משותפת," מספר מחמו- אולם בינה החלה לומדת בשיעורי ערב וכ- עבור זמן מה נוצרה גם השפה המשותפת בעזרת מחמוד — עברית.

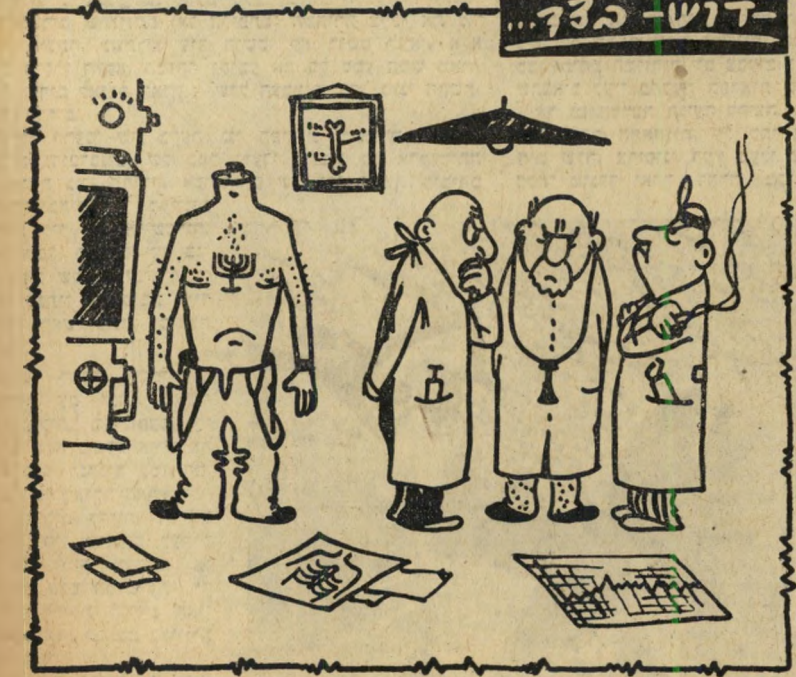
כך נמשכו העניינים משך שנה תמימה. עד אשר החליטו יום אחד כי ברצונם להתחתן. מחמוד ניגש לאם, לבקש את יד בתה. אולם היא לא הבינה עברית די הצורך, קראה לבת שתתרגם. היא שאלה אותה אם אמנם רצונה בחתונה, אם התאהבה בערבי, וכשקבלה תש- בה חיובית התרגמה מאד. כתוצאה ממחזה זה חול מחמוד לבקר בבית המשפחה והיחסים בינו לבין קרובי הבחורה נתקדמו. אולם הפגישות בין השניים לא פסקו. הם נהגו להיפגש בכל הזדמנות אשר ניתנה להם, ברחוב, בביתו של מחמוד, אשר רק מגרש ריק מפריד בינו לבין בית בינה. לילה אחד נשארה בחדרו עד שעה 11. אמה ואביה באו לחפשה. מצאו אותה שם ורצו לקחתה. וכדי למנוע כל אי-בהנה נגשו לתחנת המשטרה, הנמצאת במרחק כ-200 מטרים בלבד ושם הודיעה הבחורה כי היא ביקרה אצלו מרצו- נה הטוב.

כל אחד עז כפא. כך נמשכו העניינים כשהשניים נפגשים בחשש מתמיד פן עוקב מישהו אחריהם. לילה אחד, בשעה אחת ושלושים אחרי חצות, שמע מחמוד נקישות על דלת ביתו. בחוץ עמדה בינה אשר סימני חיפון הצטיירו על פניה ועל מלבושה. "למ- רות שמחתי לראותה," הוא סיפר, "התירתי בה לבד לעשות דבר כזה שנית כי בודאי יגרום לה הדבר צרות בבית. הצעתי ללוותה חזרה מיד לבית הוריה."

בפנת הרחוב הבחינו באור הדולק בדירת ההורים. "אמרת לי שתיכנס ואם ישאלו אותה על העדשה שתאמר כי יצאה לשאיף אויר בגן." אולם הבחורה כנראה נבהלה מה- שעה המאוחרת, אמרה שתחזור לבית רק בבוקר. הם חזרו לדירתו של מחמוד וישבו כל אחד על כסא עד אור הבוקר, מבלי לעצום עין. בשש וחצי בא דוד שוברט כשבידו שמי- לה וזוג נעלים. "איפה בינה?" הוא שאל.

"אני לא יודע, תפנה למשטרה," ענה לו מחמוד. האם הסתלק. ואז פנה מחמוד לבחורה שמא תשנה את דעתה לפני שהעניין יכנס לסיבוכים משפטיים. "שהרי את בת 16 וחצי ואינך בוגרת עדיין!" הוא אמר לה. כעבור כמה רגעים הגיעה המשטרה למקום אולם בינה כבר לא היתה שם. היא התחבאה בביתם של שכניו (הערביים) של מחמוד. המשטרה (סמל ב' ערבי ושני שוטרים יהודיים) חיפשה במקום וכשלא מצאוה לקחו את בעל הדירה לתחנה לחקירה. שם הוכנס לחדר המעצר ותעודותיו — פנקס זיהוי, כרטיס מזון — ומפתחות הבית והחנות נלקחו ממנו.

"אם לא תגיד לנו היכן הבחורה," נאמר לו, "נשלח אותך לערבים מעבר לגבול." לא

לני, אף כי הביקור היה חסוף ביותר. איש לא האין בלקוחות, ואפשר היה לבנות במקום שעות רצופות. שורה ארוכה חברתית וידידותית, כשידידים מברכים איש בשלום רעהו, משוחחים על המצב הצבאי, בניגוד למוסדות אחרים מסוג זה, היו הלוקחות חות מפתנים מקום איש לרעהו, מחתרים על תורם לחיילים שמיהרו לעמדות. מישוהו אף הפיץ את הסברה שהמוסד הוא רשמי למחז

כיום לתת לה גם והיא תחזור אלי. שהרי יודע אני כי יהיה זה עניין שבו יעמוד במבחן רצונה של מדינת ישראל לתת לכל אזרחיה — ללא הבדל דת או עדה — משפט צודק, ואם המשטרה מצאה לנכון להתחזיר להוריה — דבר שרק בית דין רשאי להחליט עליו — הרי זה עול חמור כלפי. אני יודע שהיא תחזור אלי.

ואמנם, שלושה ימים אחרי כן, הופיעה

בתם ותחת איום סכין שלוף הכריח אותה לנשאו. אילו אני הייתי יהודי, מתחנה מח' מור, הייתי גם אני רוצה לשתות את דמו של ערבי מתועב זה.

יחד עם האנשים הללו בא גם יהודי בשם נמשה, ידידו של מחמוד, שרצה, למנוע שפיכת דמים. לדברי מחמוד סירבה הבת אף לדבר עם הוריה. לא אצא מכאן, אעדיף למות בבית בעלי. היא טענה. העניין הלך והחמיר כשהרחוב מלא צעקות וצווחות. עד אשר נכנס אדם אחד שהראה למחמוד תעודת שוטר. מחמוד חשב שזה שוטר שאחד משכניו הועיק למקום. וכך, הוא מספר, נלקחה ממנו אשתו במרמה על ידי קרוביה כשהוא חושב כי הם הולכים לתחנת המשטרה.

לאחר ששככה ההמולה ברחוב ניגש מח' מור למשטרה וכשנודע לו כי אף שוטר לא נשלח אל ביתו החזיר והקים זעקה גדולה. אשתי נחטפה ממני, הוא אמר לשוטרים ומסר להם את פנקס הזהויה של אשתו. זו היא תעודתה; אני רוצה שיחזירו לי אותה הביתה! קצין המשטרה שהיה במקום שלח מכונית עם שוטרים שיערכו חיפוש בבית ההורים. כעבור זמן מה חזרו השוטרים והרי דעו כי לא מצאו את בינה בבית הוריה. וכדי להרגיע את הבעל ניתנה לו האפשרות לנסוע לשם בעצמו עם השוטרים ולהיווכח במו עיניו. היה זה בשעה ארבע לפנות בוקר. למחרת, בשבע בבוקר, התייצב מחמוד בפני הקצין התורן ותיק החטיפה נפתח. מחמוד פנה גם למטה הארצי של המשטרה ושם זיהה את השוטר שנכנס לביתו כאשר הובאו לפניו תמונות שוטרים. התברר שהיה זה שוטר בחופשה שהחליט לעזור להורי הכלה על דעת עצמו.

הימים עברו ומחמוד לא קיבל כל ידיעה על אשתו. עד אשר ביום שלישי בערב, עשרה ימים לאחר שבינה הוצאה מביתה, נודע לו כי הורי בינה נלקחו לתחנת המשטרה. הם נשארו שם עד למחרת כאשר הובאה גם ביינה בשמונה בבוקר. מחמוד ניסה לדבר אתה אך ללא הועיל. רק אחרי שעזבה את תחנת המשטרה בלחית משפחתה נודע לו כי אשתו מסרה הצהרה בכתב למשטרה כי כל העניין היה טעות גדולה ועתה היא מצטערת עליו. היא לא נחטפה על ידי הוריה אלא הכלה אתם מרצונה הטוב.

אשה נחשבת ככלה. אמה של בינה, רופאה העובדת במעבדות בית החולים

רק זה אלא ש,פגעו בי כאשי, הוא מספר. המשטרה חזרה לבית, חקרה את השכנים ולבסוף גילו את מחבוא הבחורה בביתו של איברהים אבו-עמר. השעה היתה שעת הצהריים אולם מאחר שהורי הבחורה הגישו תלונת חטיפה נגד מחמוד נמשכה החקירה עד חמש אחר הצהריים וכשבינה העידה כי הלכה אליו מרצונה וכי לא היה שום מעשה חטיפה, שוחרר.

"הבה נתחתן!" אחרי זה נתקל הווג בקשיים גוברים והולכים ספגישותיו. עד אשר ביום ראשון 9.9.51 הופיעה בינה כשבידה פנקס זהויה מספר 897028 של מדינת ישראל. עכשיו אני בת 18, היא אמרה לו בצהלה. עכשיו אני חופשיה ואיש אינו יכול לכפות את רצוני עלי. הבה נתחתן!

מבלי לאבד זמן ניגשו השניים לקאדי בבית הדין המוסלמי ביפו. טקס החתונה ערך זמן קצר ביותר כשבינה חותמת את שמה בעברית על התעודה הכתובה ערבית. נוסף לזה היא כתבה מכתב (עם העתק לקצין המ' חוז) אשר בו היא מודיעה שהיא מתחתנת מרצונה הטוב וכי היא רוצה גם לקבל את דת מוחמד. אחר טקס הנשואין העושה אותה למוסלמית להלכה בעיני דת מוחמד, רשם אותה הקאדי גם כמוסלמית למעשה.

בשעה אחת אחר הצהריים לקח מחמוד את כלתו הצעירה וניגשו יחדיו אל בית מחמוד שברחוב 57, עיגמי. כאשר לא חזרה הבת אל בית הוריה חשבו אלה שהיתה זו חזרה על המקרים הקודמים. בעשר בלילה באה האם אל דירת הערבי, שהיה באותה שעה עם כלתו בביקור אצל השכנים. היא קראה לבתה אולם איש לא ענה. כעבור זמן מה הצטרפו אליה גם האב והאחות. אולם הפעם היתה עמדתו של מחמוד אחרת: "עכשיו היא אשתי, הוא ענה בגאווה, איש לא יקחנה ממני!"

ההורים פנו למשטרה וחזרו בלחית שוטר דים. מחמוד הראה את תעודת הנשואין וה' שוטר הסביר להורים כי אין ביכולתו להתערב בענין מאחר שהם בעל ואשה בפני החוק. אולם קשה היה לודד שובוט לתפוס את הדבר. הוא עמד וצחק כאילו שמע בדיחה פאנטסטית: "הלא אתה ערבי! אתה ערבי!"

אך בפני האותיות הכתובות שחור על גבי לבן לא היה להורים ברירה אלא לעזוב את הווג לנפשו.

רגע אחרי הנבחרות: מיכל הריסון, גננת ירושלמית בת 20, ירוקת עיניים וחומת שער (שמאל), רגע אחרי היבחרה למלכת היופי של ישראל. לידה: יפה שפיצר, אחות סוציאלית בת 22 מרמת-גן, מלכת היופי לאזור תל-אביב (במרכז) ומדול אולשנסקי, מלכת נשף הסניקין, שנבחרה למלכת היופי של אזור חיפה.

זה, שהשלטונות מסתכלים עליו בעין יפה, דבר שהגביר את החופשיות וחוסר-המתחיות במקום.

המוסד לא נסגר. כשהחלו גורדי הסיי רונים יוצאים את העיר בדרכם לחזיתות ש' התרחקו, ערכה המשטרה האזרחית והצבאית התקפה מרוכזת על המוסד. הוא נסגר, עובד דותנו נכלאו בבית-סוהר צבאי. כעבור זמן קצר הוטלה עליהן חובת הגיוס, ועקבותיהן נעלמו בין לובשות החאקי.

אולם המוסד לא נסגר. הוא המשיך בפעולתו תחת שמות ופסדונימים שונים, בכל שלוש ערי הארץ, כשהשלט התמים מלחוח בדרכו. ברם, המוסד איבד את עממיותו, את חפשויותו.

באביב 1949 נעלם המוסד כליל. הוא הוזכר רק בשיחות רעים, כחלק מהי שחלף. אולם לפני חצי שנה עברה שמועה מפה לאוזן: המוסד שוב קיים. ברחוב הומה, מול אחד המשרדים הממשלתיים, לא רחוק ממ' קומה הקודם, בדירה מרווחת, המשיך המוסד את פעולתו. המחירים האמירו, היחס הורע ושוב לא ניתנה אפשרות של ברירה. למעשה עבדה, במרבית הזמן, נערה אחת בלבד. אבל זרם הלוקחות לא פסק. עשרות גברים חיכו בסבלנות לתורם. הם חיכו תחילה כי מסדרון, הוכנסו אחר כך לחדר הקבלה והרי מה מאדם וישובו לפי סדר בואם סביב שולחן עגול במרכזו של החדר. החדר דמה יר תר לחדר קריאה עירוני מאשר לחדר המתנה של מוסד מסוג זה: אנשים מכל שכבות ה' ציבור, מכל הגילים, מי מעיין בעתון, מי מסכם חשבונות בפנקסו הקטן, וסתם מש' חחים בשקט ובניחותה על עניני דיומא. מדי פעם, לסימון של הסדרן, היה קם אי מי וי' צא לגג, כשלב אחרון של המתנה. שורת האנשים מסביב לשולחן היתה זזה, ולקוח חדש הוכנס מן המסדרון לאולם.

היוצא לגג הוזמן לשבת ברוב כבוד בכור סה נוחה, לפניו היו שתי קובות: באחת מהן התכונן הלקוח האחרון לצאת, ואילו בשניה כבר עבדה הנערה. משיצא הלקוח האחרון, קם וישוב הכורסה ונכנס לקובתה, — מכך עצמו ואת שתי הלירות. כך היתה הנערה עוברת מקובה לקובה, עשרות פעמים ביום, בצורה החסכנית ביותר בזמן.

למזכרת הציבור. השבוע נדמה שהגיע הקץ. אך כאשר נעצר דב שמעיה, בעל, ברלה"ה, שבוע, יחד עם 30 גברים (ששוחררו מיד) שחיכו בתור לנערה האחת, היה בפיו הסבר שהשמיעו בבית המשפט: "לא למען רוחחם החוקתי בית בושת, אלא סובת הציבור היתה לנגד עינינו." אחר טען שאלולא מוסדו, היו רבים מקרי האונס בעיר, אשה לבדה לא היתה יכולה לעבור ברחוב.

אמה של בינה בתחנת המשטרה. "בתי חזרה לערבי", היא הודיעה. אך הקצין משך בכתי פיו בשקט: "גברתי", ענה לה, "אני יכול לעשות כלום. היא הלכה אליו מרצונה הטוב ואיש אינו יכול להתערב."

הפעם רצה מחמוד להיות בטוח. מיד עם חזרת אשתו, עלה למכונית ונסע. לאן? איש אינו יודע. זהו סוד שלא מסר לשכניו ואשר שכניו אינם מנסים לפענחו. כי מי רשאי להפריע לגבר ואשה הנוסעים לירח דבש?

פשעים

השלט ליווה את המוסד

כשפרצה מלחמת העצמאות, ואלפי צעירים לבשו את מדי החאקי והצטופפו במחנות ה' אימונים, נפוץ שם שהפך חיש מושג באזור תל-אביב. שם החיבה — "ברלה" — בא לסמל בית-בושת עממי, שהציע את שירותו בעיקר לחיילים החדשים, שקיבלו הנחה מ' יחדות: במקום לירה אחת לאזרחים, חצי לירה לחיילים. אלא שיודע-ידבר רטנו כי הבדל המחיר מקורו בהבדל האכיות — ה' "סחורה" הגרועה נשמרה לחיילים.

המוסד שכן באחת הסימטאות של דרך יפרת-לאביב, בקומה השנייה של בית אבני-גוית ירושלמיות, כשעל פתחו מתנוסס ה' שלט: "משרד להעברת ורישום קרקעות, קומיטיון, השכרת דירות ובתים וכל מיני נכסי דלא-נידרי".

התנועה היתה רבה, למעשה בלתי-פוסקת, במרבית שעות היום וחלק משעות הלילה. הופעה שכיחה היתה לראות כיחה של חיי' לים, על נשקם, חוזרים מן העמדות בגבול יפו, מבקרים ב"משרד ההעברה" בדרכם ה' ביתה. הליצנים אף חיברו שיר, שהגיע ל-40 בתים, "מן העמדות, ישר לבית..."

היחס היה אדיב. כשניגש מישוהו ל' דלת, נפתחה זו לרחחה והלקוח הוזמן בא' דיבות פנימה על ידי בעל המוסד עצמו. מיד הוכנס למסדרון ארוך, אשר מהם מרוב ל' קוחות, מהם שסיימו, מהם שציפו בסבלנות לתורם, וסתם סקרים ובטלים למיניהם. המסדרון נסתים בחדר-קבלה כרוה, אשר ספסלי עץ פשוטים הוצמדו ליד כל ארבעת קירותיו. למיותר לציין שהספסלים האלה היו תפוסים משך כל הזמן. אל חדר המתינה נפתחו שש דלתות, מאחורי כל דלת קובה שהכיל את הציוד הטטנודרי למוסד מ' עין זה: מטה מרופסת, כיור מים מלוכלך ודולרי ושולחן לילה קטן.

הברירה היתה חפשיה בידי הלקוח, אף כי כל הנערות עמדו על אותה רמה. הן היו פרק בפני עצמן: בין הגילים 16 ו-25, מכל העדות, מכל הגוונים. היחס היה אדיב וסובי

מחמוד יוסף ובינה אידיבירותי
מי רשאי להפריע לגבר ואשה?

בתל-השומר, מקוה שבזאת סיימה את כל הפרשה. "אם התנגדתי לנשואים אלה אין זה מפני שאני מעריכה אל נכון את ערכו של בן-אדם. אני יודעת שגם ערבי הוא אזרח ישראלי חופשי; חיתתי ברוסיה ואני יודעת כי כל אדם שוה. התנגדתי אינה התנגדות גזעית או עדתית. אני רק לא רוצה שבתי תתחתן עם אדם אשר חינוכו — מבחינה אוניקסיבית — עדיין בשלב הפאודלי ואשר אצלו אשה נחשבת ככלה. הרי אני גם מבחינה שאהבה היא בינלאומית אולם דרושים לה תנאים מסויימים — בעיקר תרבותיים — על מנת שתוכל להקיים. גם מבחינה חוקית אנו בסדר: יש לנו מכתב מהרבות הראשית האומר כי החתונה היא פסולה."

אולם הבעל חושב אחרת. "אני יודע שהיא עדיין אוהבת אותי ושכל העניין הזה אינו אלא תוצאה מלחץ משפחתה. מעולם לא אס-

למחרת בצהריים באה האם לביקור. מחמוד שקיעה כי הכעס הוא עניין של יום יומיים וכי בקרוב יוכל לערוך מסיבת סולחה גדולה ולהתפייס עם המשפחה, ביקש ממנה שתיכנס לבכד את ביתו: "תפדלי", הוא אמר לה. אולם לא הועיל.

"לא אצא מכאן." בערב התהפך כל העולם. "בשעה שמונה באו אלי ההורים בלח' ית כעשרה איש שניסו להתפרץ אל דירתה ולקחת את אשתי ממני בכוח. אולם אני עצמתי בפתח והתנגדתי להם בכל כוחי. עד אשר באו השכנים ואלה הסתלקו. ניגשתי לתחנת המשטרה כשגבדי קרועים ומגופי זב דם. ביקשתי מהם שיתרו בהורים לחדול ממ' עשייהם."

בשעה 11 שוב הופיעו ההורים כשמאח' ריהם צוירים 40-50 איש נסערים. הם סיפרו כנראה לשכניהם על ערבי פרוץ שחטף את

פורקין

טימון

יונוסלביה

חגאן

זה — ארץ ישראל שלנו. אפילו אני סגור באוהל, ברוך השם. אבל אני רוצה טוב כמו כל האנשים."

במדינה

המעמד השני

בני המהפכה

(ראה שער)

העדה קמה, נטשה את מקום מושבה, בו שכנה דורות, השאירה את רכושיה מאחוריה, זנחה את עמל אבותיה, ויצאה לישראל. משך שבועות וחדשים נדדה, רגלית, במדבר, צפויה לטבח עליידי שבטי נזדים שודדים. רבים מבני העדה הורשו לעזוב רק אחר שהמקומיים רכשו את מלאכותיהם, מלאכות בהם התמחו היהודים והצטיינו משך מאות בשנים כצורפות הזהב וצביעת הבדים. אחרים ברחו ממקומותיהם לילה, כשעם הארץ מרדף אחריהם לגבות מהם מסים דמיוניים וקנסות כסף, לשדוד מהם את רכושם האחרון.

אולם העדה לא חזרה בה, היא צעדה דרומה בדרך לישראל. העדה מנתה חמישים אלף נפשות והיא יצאה תימן, בה ישבה למעלה מאלפיים וחמש מאות שנים ומטרתה הראשונה היתה עון שבקצה חצי האי ערב משם הועלתה במטוסי תובלה מודרניים (סקיימסטר וקומנדו) לישראל שהכריזה באחד מחוקי היסוד שלה (חוק השבות, תש"י): "כל יהודי זכאי לעלות ארצה".

אך הם לא באו מתימן בלבד. הם באו מפולין (מאה אלף), הם באו מרומניה (מאה אלף), הם באו מעיראק (מאה ועשרים אלף), הם באו מכרכי צפון-אפריקה (ששים אלף), לעתים דק הורם והיה לארבע, חמש מאות נפש ליום, לעתים (קרובות יותר) גאה והיה לשמונה מאות, אלף.

העולים הובאו באניות (חמש מאות אלף) ובמטוסים (מאתיים אלף), לחיפה וללוד ושם פוזרו בארץ, לאורכה ולרוחבה, בין סלעי הגליל, בגבעות הפרוזדור,

במרחבי העמקים. **אפילו מסלבודור ובורמה.** העולה של תשי"א בא מאחת 69 ארצות (אפילו מסלבודור הדרום-אמריקאית ומבורמה שבמזרח הרחוק, מהן עלו עולה אחד כל אחת). קרוב לוודאי שהוא איש המזרח, איש המליון הנשכח של יהודי ערב, שעלה ארצה יחד עם מאתיים אלף אחיו בשנה השלישית לעליית ההמונים של המדינה.

אחר שבתש"ח ובתש"ט רוקנו מחנות העצורים בקפריסין, ריכוזי העקורים בגרמניה, אוסטריה ואיטליה. והועלתה גלות בול-גריה (40 אלף) ובתש"י חוסלו גלויות תימן (50 אלף), תורכיה (35 אלף) ולוב (30 אלף) היתה תשי"א שנתם של יוצאי פולין, רומניה (על אגיותם נושאת האלף, טרנסילבניה) ובני מבצע עזרא ונחמיה, 120 אלף יהודי-עיראק, ששכניהם, יהודי פרס, החלו באים באלפיהם הראשונים במבצע כורש בשלהי השנה.

מתוך חצי מיליון קודמיו של עולה תשי"א נקלטו כרבע מיליון בערים, 120 אלף בשיכוני ארעי (מעברות ומחנות עבודה), מאה אלף בהתיישבות החקלאית ועשרית אחת, כ-45 אלף, מקרים סוציאליים ברובם, נתעבבו בבתי העולים. אחר שבתש"ח ובתש"ט יושבו האזורים הנ"סושים, שהבטיחו שיכון, אך לא תמיד פרנסה, היתה תשי"א שנת מחנות העולים, לחם תחסד, שהקפידה מאה אלף עולים תחתם ואפשרה להם רק בסופה לצאת להרווח את לחמם בעבודת כפיהם.

תשי"א היתה שנת המעברה — אליה נשלח כל עולה בגיל העבודה והוטל עליו לפרנס את בני ביתו בהכנסותיו הוא, ש"הרוויחם משלושה ימי עבודה, בממוצע, מעבודה ציבורית כסלילת כבישים, ייעור, הבראת קרקע.

המעברות הגדולות בקרבת הכרכים הכניסו רכבות עולים למעגלות הכלכלה.

אך הפנו אותם לענפים הלא-יצרניים בעיקר, למלאכות הועירות, לרוכלות, לתגרנות. המעברה הכפרית שקמה בקרבת החקלאות הקיימת לא מילאה את התקוות שתלו בה, אך לא באשמתה. המשקים לא רצו בעבודה שכירה. גם המעברה החלוצית, סוג שלישי של מעברות, שיושבה רוכזו באזורים שוממים — בגליל, בדרום ובנגב, היתה מעוטת מספרים (כמה אלפים) ולא מילאה תפקיד של ממש.

רבים היו פיקחים. מאוהל הבד הצבאי שלא מנע את חירות הגשמים בימי החורף עבר עולה תשי"א לצריפון הפח והבד וממנו למבנה הארעי (פחון או ברוך) ולצריפוני העץ. העולה המוטס (כל העלייה 2 בחיפה, 1 בלוד), בו חוטא, צוייד בציווד ראשוני (מיטה, כמה כלי ריהוט), צריך היה להתאזר בסבלנות רבה: הפיגור בשיכון קבע הלך וגדל בגלל המחסור בחומרי בניין, בעלי מקצוע וציוד. עבודה יצרנית נמנעה ממנו בגלל ליסווי ארגון בפיתוח החקלאות והתעשייה, מחסור בגלמים ובמכונות ראשוניות.

לפי הכלל: ראשון בא — ראשוני כנסו חיוכו מאתיים אלף עולי תשי"א יחד עם רכבות עולים שהקיימו, במע"ברות, ציפו לחורף רטוב נוסף, לפחות, במכניהם הארעיים. המדינה גרתעה מהקמת ופיתוח חוות ענק, שהיו מגבירות את האספקה החקלאית, מקנות את מקצוע החקלאות לעולים, שרובם חסרי-מקצוע. הסתדרויות העובדים התנגדו להורדת השכר שהיה מאפשר את קליטת העולים, ביתר קלות, בתעשייה ובחקלאות הפרטית וה-סוכנות, כמוסד קליטה ראשוני, הראתה את הדוגמה הקלוקלה: עבודות ציבוריות בלתי חיוניות, שאינן יצרניות אך המבטיחות תעסוקה וכמה לירות לשבוע, לעולה.

רבים מבין העולים היו פיקחים בעצמם, נטלו את העניין לידיהם, עברו לערים, פנו לעבודות בלתי-יצרניות, אך מכניסות כספים, שהיו יותר לטעמם: רוכלות במסר קות ובובות ועירות, פרי צבר קוצני; ספסרות, שהתרכזה בגוש הרחובות לילינבלום, רוטשילד, תלאביב; פשעים — במרחב יפו.

לעומת קליטה משקית שהיתה קיימת במידה כל-שהיא לפחות, עמדה הקליטה הרוחנית, שלא היתה קיימת כלל. האולפנים לעברית דאגו לכמה אלפי עולים בעלי השכלה גבוהה או תיכונה, לא הרחיבו את פעולתם למאות האלפים שהמשיכו לדבר בלשונותיהם, לנבור בתר-

בויות ארצות מוצאם. שיעורי ערב לעברית תעמולה צבאיים קירבו במעט את הארץ. בתו, בה נראה כאילו העביר את גיטו לוד היחידים שהתערו בארץ, רכשו את הילדים, עלמדו בבתי ספר דחוסים והצע בית ספר לקליטה רוחנית, ללימוד השפה, אולם העולה שעבר 400 ק"מ (כמרחק הארץ ומסילות הברזל שלה, משדה התעולים או המעברה ומשם, לעתים, לשיכון נפרד במדינה, למרות שביססה בתרומות (ובעיקר: ארצות-הברית) ובמלוחות שניתנו ארצות-הברית. יתר על כן, לא רק את ה

מחצית העם השני, בני היישוב הטרום-מדינתי היתה לאחת הגבוהות בעולם. קיבוץ הגלויות הלך ונחגשם. מה שלא נת, **ענין פרטי.** הכפלת האוכלוסיה של מדינת חקדים.

הישוב הוותיק, שהתגבש בשנות מלחמת ומלחמת העצמאות לעם בעל אופי משלו. לא שדי לו בעקרון, בהחלטה חגיגית בכנסת ובפת הוא ענינה הפרטי של הממשלה, תפקידם של מ הוא לא הבין שמבול אנושי זה ישנה בהכרח א רחית והכלכלית של מדינתו.

כך קרה שהעולים החדשים, בבואם לארץ

רומניה

עיראק

שהיו להם קרובים ביישוב החתיק, נתקבלו יפה, הסי תדרו אצלם. אולם הרוב המכריע הועבר למקומות מבודדים, רחוקים ממרכזי הישוב החתיק, בלי קשר חברתי אליו, בלי אפשרות לחדור לשוק העבודה של "החתיקים".

הם הפכו למעמד שני, כמעט לעם שני "למה זה סבון?" גם אחרי שהובאו למעלה מחצי מליון עולים חדשים למדינה, היה נדמה ליישוב כי כל זה אינו צריך להשפיע על רמת חייו, ציונות לחוד, עסקים לחוד. מכיון שעלויות קודמות (כעלית גרמניה) גרמו תמיד להעלאת רמת המחיה, היתה אמונה תמימה שכך זה יהיה גם הפעם. ואיש לא הבין כי שני פיות צריכים למנות לחם כפולה — או שפרוסת הלחם תצטרך להתחלק לשנים. אם נשאל אזרחי ישראל: "האם אתה רוצה שיביאו ארצה את יהודי הגולה?" אמר כמעט תמיד, בלי היסוס של רגע: "כן!" אבל השאלה עצמה חסרת תוכן. השאלה האמתית: "האם אתה מוכן לוותר על מקור חשמלי, על חדר מדידתך, על מנת הבשר הי שבועית, כדי שנוכל לכלכל את בני המעברות?" יתכן שלשאלה זו אין תשובה כה חד משמעית.

כמעט כל אחד הסכים לדברי דוד בן-גוריון: "למדינת ישראל יש ייעוד מיוחד... גאולת עם יש-ראל, קיבוץ גלויות". הוסיף: "העלייה... היא האמצעי היעיל ביותר לבטחון המדינה". אולם דוד בן-גוריון לא אמר מהי המסקנה הנובעת מכך לגבי חיינו הפרטיים של האזרח. יתכן וגם הוא חשש מפני גילוי

המסקנה האכזרית.

איהבנה זו של עם המוכן לבצע מהכה אך אינו מבין ואינו מוכן לשלם את מחירה נמשכת. מלבד המעשים שרמזו בנסתר או בגלוי (בכנסת) על אפשרות של צימצום (או "תכנון") העלייה, ואלה שתבעו בקול רם את חיסולה (כת הכנענים חסרת ההשפעה) לא נדהם איש כשקם יצחק רפאל, ראש מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית, בפני הקונגרס הציוני ה-27 ודרש: "להכפיל את מספר היהודים בארץ תוך ארבע השנים הקרובות".

הדבר אפשרי. ההכפלה הראשונה (מ-650 אלף למיליון ר' 300 אלף) בוצעה תוך שלוש שנים. אולם כדי לעכל הכפלה זו יש (לפחות) להכפיל את מכונות התעשייה, את שטחי האדמה המעובדים, את מנגנון הממשלה.

הון זה יוכל לבוא רק מצמצום אכזרי של התצרוכת היומיומית. אמרה גברת אחת בכסית התלאביבי: "הביאו תימנים, טוב. אבל למה מחלקים להם סבון, כך שלנו (הלא-תימנים) אין מספיק. האם גם שם, בתימן, ידעו להשיג תמם בסבון?" נהג מוניט אחד, שדורו עלה מרומניה, אחר שניצל ממשפחות הנאצים ומיכיו הקומוניסטים. והתיישב עם אשתו ושני בניו בדירתו בת שני חדרים, הביט בגברת בבוז. אך חברה לשולחן, בעלי דירות חמשה חדרים שלא הוסקעו לקליטת עלייה, הסכימו עמה. הם גם שילמו שלוש לירות וכמה גרשים עבור המשקאות שצרכו. הם לא זכרו כי מסכום זה חיה משפחת עולים יומיים.

בשלהי השנה נראה כאילו חלה הפוגה או צמצום מכוון בעלייה. אחר שיא ניסן — 30 אלף עולים (רובם המכריע — מוססי עיראק) הגיעו בתמוז 16 אלף בלבד, באב — שבעת אלפים, באלול — תשעת אלפים. אולם לא היתה כאן הגבלה מתוכננת. מבצע כורז הפרטי טרם נכנס למלוא תנועתו ומאת אלף בניו יועלו ברכבת וב' אנייה (דרך תורכיה) במקום מטוסים זוללי מטבע זר. גם עליית רומניה הופסקה זמנית, כיוון שהאנייה המעלה, טרנסילבניה, הופנתה לשימוש של הנוער הרומני שנסע לפסטיבל הנוער הקומוניסטי בברלין.

אמנם אין העלייה בלתי מוגבלת, כי עקרון ההצלה אמר אברהמינו צמח, 29 מעולי לוב, במחנה תלפיות: "אין דבר, יהיה טוב" ואחר חזר וסקר את חדרו בצריף העץ השחודי, בו רוכזו בעשרה מטריי המרו-בעים (2.5x4) שלוש מיטות, לחמש נפשות ביתו, במצופף, יחד עם מחצלת עליו עומד הפרימוס.

בחדרו אין חשמל, ברזי המים רחוקים עשרות מטרים, בתי השימוש מרוחקים עוד יותר, מלוכלכים, לא מחוטיאים. אולם צמח בטוח בכוחו, הוא נגר לפי מקצועו, חוסך פרוטה לפרוטה, יקים בית מלאכה בדרום-ירושלים.

ת חייו עלתה במידה ניכרת,

מיווגן. א מהפכה עצומה, כמעט חסרת

ולם השניה, מלחמת המחתרת זן זאת. הוא השלה את עצמו השערים — וכי המשך העסק, שאינו נוגע לאזרח הפשוט, ל סדרי חייו, את דמותה החב-

נאו עם סגור ומסוגר. אחדים,

זוב

אך שמעון לוי, 45, מבגדאד, לא טרח להסביר כלל, הביע קצרות: "חייאת ללמוד הונא" (החיים כאן — למוות).

עודא נחום מתוונים, היושב באשדוד: "אין אוכל, אין שום דבר. עד לפני כמה חדשים (פניו הערבים) הכל — שמן, לחם, קמח, בשר, קונים אצל הערבים... תמישה חדשים לא עשיתי דבר, היינו אוכלים, הסוכנות רשמה על החשבון." חיים ויקטור, 31, יוצא סרייבו, במושב שעל גבול הצפון: "פרות, לולז יבוא בעוד מאה שנה... אני רוצה לעבוד. כל עבודה, עבודה קשה. בשביל לחיות כמו אנשים צריך 45 לירות, יש חודש אין לי אפילו 20."

מסביר יוסף נגאר, 56, מבצרה העיראקית, את סיבת עלייתו, בעברית משר-פרת שרכשה בלימוד התורה: "הגויים היו מייסרים אותנו. לכן באנו. אני יודע: האבטלה, המחסור, זה קיבוץ גלויות. אנו מקבלים ייסורים באהבה — אך צריך עבודה."

מצטער הנכה גיאורג לנדוי, 37, יוצא צ'רנוביץ ואסיר מייאדנק: "אם יש בי כוח — הייתי שמח לעבוד. אבל ככה, קשה לחיות על קצבה של שלוש עשרה לירות."

אהרן קדושי, 25, יהודייה פרסי היושב בגיטו הערבי של מגדליאשקלון (עם שתי מוזדות, קערות מספר, כלי מיטה ומראת גילוח שבורה): "במקום שלי היה לי פרקמטיה וסדקית. מפני גויים עלינו... קצת, קצת, יהיה טוב, יהיה יופי." יונה ג'נאח, קובלנקה: "אפילו פרוטה אין לי. מוכר תכשיטים של אשתי." אומר שלום חייאק העיראקי: "זה — ארץ ישראל שלנו. אפילו אני סגור באוהל, ברוך השם אבל — אני רוצה טוב כמו כל האנשים."

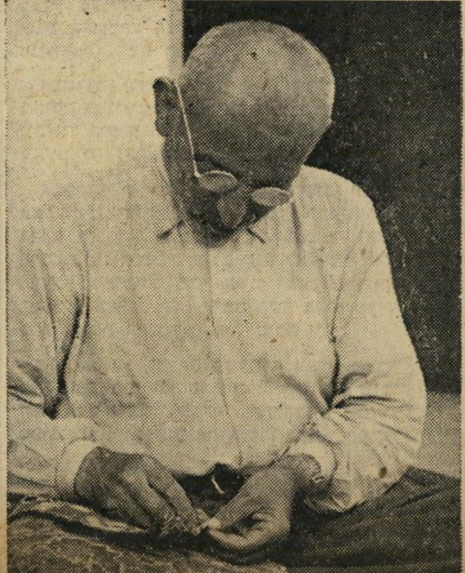
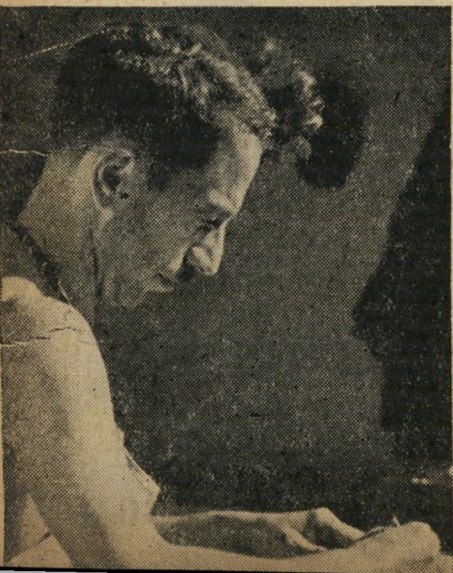
אולם יוסף אפשטיין, כלכלן בן 46 מבוקרשט, אינו מסתפק בהבעת דעה סתמית, הוא חושב כי קליטה משקית קודמת לקליטה רוחנית. יתר-על-כן, רק אחו קליטה משקית תאפשר קליטה רוחנית. הוא סבור כי יש לנקוט, כדוגמת הרוסים, בנאפ (מדיניות כלכלית חדשה) של לנין בשנות הרעב, לשנות את סיסמת הבריי-טים "יצוא את מוחת" ל"ייצור או רעב". אומר אפשטיין: "אפילו אין לנו מכונות, אפילו אין לנו גלמים במידה מספקת. באירגון יעיל אפשר להפוך בכוח העבודה העומד לרשותנו, ובאמצעי הייצור שנוכל לרכוש אם נצמצם את תצרוכתנו השוטפת, את הארץ לזבת חלב ודבש."

בוגריה

מרוקו

פרס

"האבטלה, המחסור, זה קבוצ גלויות. אנו מקבלים ייסורים באהבה — אך צריך עבודה."

של התלהבות בלבבות, הנהגה שתבצע קרבנות וסבל כשם שדרשה זאת מחילי החיות של מלחמת העצמאות, מעוט שיסחוף עמך את הנוער והעם, שסיסמתו תהיה: "זעזע ורעב". שיהיה מוכן לרעוב כדי לגדול.

בלי זה תהפך העליה לאסון לאומי, והישוב החתיק ידמה לשולית הקוסם ששוב אינו יכול להיפטר מן הרוחות שהעלה.

הארץ

אהבה אפלטונית

השירים שבקובץ זה חזורים אהבת להקה סטירית בשם "זיקית" (במחנה). רנה שומרוני, חדרה

אנטימיה למתחילים

הצלם א. כץ סיפר, כי ב-11 באפריל 1950 צילם את גבו של גרשון ריטוב ואת החלק החזירי של ראשו (הארץ). שלמה גרצקוב, ת"א

תפקיד התחבורה

ביום ג', 18.9.51, בשעה 7.03 בבוקר, הגיעה מכונית אגדי מלאת נוסעים לתחנת בית ליד, כדי להוריד נוסעים ולחבל חדשים (מ"ר) צביה בורוכין, רמתניו

ת'אטרו

"כל דבר טוב ומעניין"

אחד האנשים העוסקים ביותר בימים אלה שלפני פתיחת העונה התיאטרלית החדשה הוא אליהו לוי, מזכירו הצעיר (23), בלונדי, חייכני, נוח להסמיק, של תיאטרון זירה.

לוי החל מתעניין בתיאטרון בהיותו תלמיד הגמנסיה הרצליה בתל-אביב, חבר החוג הדר"מתי של צבי פרידלנדר.

כאשר החילונו לעבוד, לפני שנתיים, על התכנית הראשונה בזירה היה לי קשה למדי להשתחרר מן הפאתוס הדקלומי שסגלתי לי בהרצליה. אמר לוי. אבל אין ספק שהוא הצליח, אם לפשוט לפי משחקו הטבעי בשני תפקידים חשובים, במסעדר לגבול (הערבי לשון) ובבית ספר לנשים (המאהב הצעיר הוראס). המשחק הוא הדבר המעניין אותו ביר. עבודות מזכירות הוא מבצע בשעות הפנאי, שאינן מרובות לאור העובדה ששוב ניתן לו תפקיד מרכזי, במחזה הבא של זירת "ילד השטנונים של העולם המערבי".

אולם אליהו, לשעבר חבר מנגנון ההגנה ואיש צה"ל שנתיים מלאות שהשתתף באסון פעיל בקרבות, הכיר בעובדה שאין זה פן הקלות להקים בישראל תיאטרון חדש, רחם את עצמו לעבודה הקשה.

הקשיים היו רבים: המחסור באולמות בתל-אביב הוא חריף ביותר ומחירי האולמות הקיימים גבוהים מאד. עיריית תל-אביב אינה מתחשבת בעובדה זו, העמידה קשיים טכניים על דרכו של התיאטרון הצעיר, הממשלה, התומכת בתיאטרונים הוותיקים, משחררת את תם ממש השעשועים הגבוה, אינה מראה יחס דומה להקה הצעירה. הצבא, המתחשב בצרכי כל התיאטרונים, עד כמה שהדבר נוגע לשרות במלואים, אינו מהסס לקרוא לשרות בחילות לוחמים את חברי זירה, לא כולם בבת אחת, אלא אחד אחד, עובדה הגורמת קשיים מרובים בעבודה הסדירה.

אמר לוי: "יש לנו להקה מגובשת של שחקנים מסורים. יש לנו גם רפרטואר מעניין לשנה הבאה, בחלקו הגדול מקורי, ואנו פותחים בקורס מרכזי לאמנות המשחק, הן השתתפות בקורס, שמטרתו להגדיל את הלהקה, תהיה, כמוכך, חנם. אני מראיין עתה מועמדים הפונים אלינו דרך משרד התיאטרון במה ברוב בן-יהודה 50. וכמוכך שאנו מעוניינים גם במחזות חדשים. הנושא אינו חשוב, וגם לא סגנון הכתיבה. לא איכפת אם זה מחזה קופה או לא. אנו נציג כל דבר טוב ומעניין. סוף סוף זוהי מטרת התיאטרון שלנו: להיות במה נסיונית, בלתי תלויה, חפשיה".

בגליון הבא של העולם הזה: חידון בלשי מס' 3

הבעיה היא כלכלית. יודע זאת כל עולה תשייא, אפילו אינו כלכלן מקצועי. הוא תור בע לחם, בית ומלבוש. אחר יקבל גם את מנת הרוח. עולה תשייא שוב לא יחכה, הוא הפך את מעמד העולים לרוב בישראל, לא ייתכן שהמיעוט יחיה על חשבון הרוב, לא ייתכן שהמיעוט ישמור על רמת חיו הגבוהה ולא יורידה, כדי להעלות את רמת חיו הגבוהה של הרוב.

קרייזרים ומהפכה. דור שלם גדל בארץ על דרכי התנועה הציונית. הוא שינן השכם והערב שכל מטרת חיו היא קיבוץ גלויות. הוא כבש שממות והאמין: למען העולים שיבואו. הוא לחם בבריטים והאמין: למען פתיחת השערים. הוא עמד במלחמת העצמאות מול שבע מדינות ערב והאמין: למען עלית ההמונים.

ולפתע התגשם החלום. המדינה קמה. היתה אפשרות להעלות את היהודים. אולם באותו רגע עמד דור זה על סף הזקנה, מנהיגיו היו עייפים אחרי שלחמו כל חייהם, העם כולו היה שבע, התאהב בחיי הנחתות, טעם טעם ראשון של מותרות — קרייזרים, מקררים, נסיעות לחו"ל.

וכך התחיל קיבוץ גלויות. כמעט מתוך אינרציה — מפני שלא עלה על דעת איש שאפשר לעשות אחרת. אולם מיום ליום, עם כל עולה חדש שדרך על אדמת הארץ, נתן רחבה התהום בין נכונותו של הישוב ובין הקרבות הדרושים.

מאות אלפי עולים באו ארצה — אולם הבסיס החי של העם — התעשייה, החקלאית — לא גדלו אלא במעט. מספר הפיות גדל פי שנים. הייצור לא גדל כמעט בכלל.

כדי לעכל עליה זו היה צורך בהתעוררות לאומית עצומה, תנועת-עם שופעת התלהבות כזו כשקמה מסביב לבחורים חובשי כובע הגרב בראשית מלחמת העצמאות. היתה דרושה מהפכה פנימית שתניע רבבות לעבוד כפ ליים, להסתפק במחצית הדרושות, שתניע אל-פים לנטוש את הדירות הנוחות ולצאת למחנות ולמערבות, להקים גשר חי מלב אל לב, להביא למאות אלפים את הרוח החיה של הישוב החתיק. היתה דרושה התעוררות עצומה של סופרים ומשוררים, אמנים ומורים — הנהגה מוכנה לקרבות, ההולכת בראש. כל זה — לא קרה.

לנין ובן-גוריון. בין שני המעמדות — המעמד הראשון שחישש חי נוחיות והמעמד השני שנתקבץ במערבות, כמעט בחוסר כל — עמדה הממשלה.

היא הביאה את העולים — כי לשם כך נבחרה, ולכן חונן כל אחד מחבריה מאז שחר נעוריו. אולם היא לא יכלה לדרוש קרבתות מן הישוב, היתה עייפה מדי, לאה מדי, מכדי שתוכל להלהיב, להציע, להסעיר.

לא קם מתוכה לנין שני, שיאמר: עלינו לרעוב מספר שנים, לרעוב ממש, כדי לקנות מכונות וטרקטורים, כדי ליצור בסיס לחיים בריאים בעתיד. היא הסתפקה בקבלת תרומות מחו"ל, הורצאת רובן לקיום רמת המחיה היומיומית.

אפילו דוד בן-גוריון, בלי ספק גדול המנהיגים של דור זה, שחולל את ראשית המהפכה בלהטו האיש, שוב לא מצא בלבד מקורות התלהבות חדשים. כשנסתמנה אך התחלת הירידה של רמת המחיה בישוב החתיק והחלה התווה ממפא"י לציונים הכלליים נסחף גם הוא בורם, הבטיח חיים נוחים.

שולית הקוסם. מה יביא העתיד?

במקרה הגרוע ביותר לא יקרה כלום. אט אט תתפרק מעט התרבות המקורית שקמה בארץ, מבלי שיקום משהו חדש. הישוב יחיה שבטים שבטים, המוסר הציבורי ידרדר במדרון, ואתו רמת המחיה.

אפשרות שניה: העולים החדשים יקימו מתוכם דמוגים שיאחזו אותם לתנועת המר. נים נגד הישוב החתיק, שתדרוש הורדת רמת מחיתו והעלאת רמת המחיה של העולים.

אפשרות שלישית: הנהגת הישוב תפנה את הועם החוצה, תצא למסע התפשטות. הדבר יקל על מצב השיכון, יאפשר דיור ברב-עמון ובשכם. אולם הוא לא ישנה את המצב במאומה: כבר היום ישנם במדינה כמעט 2 מיליון דונם אדמה קשה בלתי מעורבדת. אדמת המשולש אינה טובה יותר.

אולם מעבר לכל האפשרויות האלה מבצת האפשרות האחת. הגורלה: שיקום שוב חבר אנשים בעלי תנופה והתלהבות, שיהיו מסוגלים לזרוע שוב את הרוח, לקצור סערה בדת. אדמת המשולש אינה טובה יותר.

קור-טוב

יצרני גלידה

מאחלים לכל לקוחותיהם, ידידיהם, עובדיהם, סוכניהם וכל הבאים אתם בקשרים שנה טובה, שנת שלום ובסוס כלכלי

ב"ה בנק המזרחי בע"מ תל-אביב ירושלים

מברך את כל לקוחותיו ובעלי מניותיו בארץ ובתפוצות בכתיבה ובחתימה טובה ובשנת גאולה וישיבה

ער"ה תשי"ב

סר ישראל

הביטא על השרירים שלי

15 שוטרים נאלצו לחסום את הכניסות בפני מאות צעירים בעלי שרירים, חסרי כרטיסים, שרצו להתפרץ לאולם אוהל-שם בנבחרת מרי ישראל (הצעיר, המקצועי והמבוגר) 1951.

כאשר נפתחה התצוגה (באחור של חצי שעה) צפו בה אלפים איש, עשרות ילדים שהצטופפו ליד שולי הבמה ומאות שנתלו באשני האולם. על הבמה ניצבו שני רמ קולים, הציצו תמונות הרצל וויצמן, חוו בסלאי הרמת משקלות.

בשלוש טיטות ההרמה (לחיצה, חטיפה ודחיסה) הצטיין במיוחד ראובן הלמן (העולם הזה 724) שהרים משקל 120 ק"ג בדחיסה, הפך מועמד לאולימפיית הלי טניק.

אחר כחני הזרקורים לבמת קרשים קטנה, עליה התייצבו, בזה אחר זה, כשהם בול-סים על רקע המסך הצהוב, 16 המועמדים למרי ישראל הצעיר, 10 למבוגר ו-1 (רפאל הלפרין, יוזם המפעל, שלא נמצאו לו מתחרים) למרי ישראל המקצועי.

הבלטות שרירים, הרחבת חזה, גילוי שרירי רגליים, ידיים, גב וצוואר יחד עם משחק צללים (שסוייץ במריחת רבע בקבוק שמן (לתינוק) בררו את המועמדים למרות וסגיהם.

"הרים את הראש!" צעקו חברים למר עמל אחד, שהזיז בחום האולם הצר והמלא קהל. "מה איכפת לכם, הביטו על השרירים שלי!" היתה התשובה.

עד להתלטת השופטים החליט רפאל הלפרין להראות את כוחו: ביצע תרגילי גמישות וכוח (אחר שהסיר את משקפיו), הרים לבטקו משקל 122 ק"ג בעקביו, כשהוא שוכב על גבו.

אלוף צחק שדה ניגש אל כן הגביעים, בחר שלושה מבין ה-11, הגישים למרי ישראל הצעיר, אברהם קרקו, 17 וחצי, שזכה ב-18 נקודות, למרי ישראל המבוגר, טוביה נפתלי, 18 וחצי, שזכה ב-200 נקודות (אחר שירד מכסו הקודם, מרי ישראל הצעיר 1950), ולמרי ישראל המקצועי — רפאל הלפרין שהחליט להיות האחרון לנושאי התואר, בהעדר יריבים.

כדורסל

גם הכדור היחיד נסחב

בדרך הסיבוב העולה לתל-אביב, דרומה ליפו, הופיעו עם עלות בוקר הייט בסיון תשי"ח מספר משוריינים. התוצאה: כחת ה' מקלענים נותקה, נעובה, רסטי הרמונים העיר דו על פרשת הגבורה שהתחוללה — המנות קים פוצצו את הרמונים על גופיתיהם; לא נותר מהם גם שריד.

מפקד הפלוגה היה עמוס דניאלי הרחובר תי. גבה קומה, חסון, טוב ולבבי. דאבש היה כניו על שום קומתו הגבוהה. "גוף גבר כרחיל וטרצוף של ילד" — אמרו עליו משאורו באמנו את חברי סניף המכבי הרחוב בתי בכדורסל, ובשחקן בנבחרת הדרום, כשהוא ממש שותל את הכדורים בסל.

התרגינות היתה בכים. חניכיו הצ'ירים בכדורסל לא היו מצויידים בכדור, תלבושות, שיטות-משחק — הם היו מצויידים בראצון. וכל עוד אין הוצון ניתן להקלע לסל, היה עליהם להשיג ציוד. הוא הושג בדרכים הרגילות — סחיבות, תחילה מלאו את התפקיד בקבוקים, אחר לימונים. עיקר ההכנסות היו מהנשף מלאי-הפתעות, וההוצאה בו. מסמר ההגדרה — תרגולתו של אחד המשחקים, אשר הפתקה עם מספרה היתה בכיסו מהרגע הראשון. הנסיון הצליח; נקצו גופיות וכדור; נקבע שם לקבוצה — מכבי עמוס.

אך החדשים הטובים חלפו. ללא תמיכה וגיוס מהרע המקומי הופסקו האמונים. גם הכדור היחיד נסחב. היה חשש לפיזור הקבוצה, ואז נודע על מפעל לשנתון 1936 בראשון-לציון. נבחרה חטישה צעירה יותר, אשר לרוב שחקניה היתה זו הופעת-סומבלי ראשונה. "העיקר להשתתף!" — החליטה הקבוצה הבורית בשנה-שנייה והתבוננה בסקר נות דאגה במשחק תלמידיה. התוצאה — גבית.

תמורות בחירות, כדורים. "אם לא תומכים בנו — נתמך בעצמנו!" הוחלט. כאלו במיוחד עובד הקבוצה הוסלה משמלת ישראל, נערכו בחירות חדשות. פרי עבודת בחירות של ימים ולילות — שלשה כדורים, שיבה לאמונים ולרמה. יומה ברוכה גררה בעקבותיה משחקים ונצחונות על נבחרות

צבאיות, נבחרות משקים ובתי-כפר והופעה סדירה במשחקים.

קבוצת עמוס ריכזה סביבה חוג נוער רחור בותי ניכר, וקהל מעריציה בעיר רב. "חמישיית הקדושים" — יצחק-נתן-גבריאל-צחק-עוזי, אשר גובה הצעיר בהם מגיע ל-185 ס"מ, תולה את עיקר ההצלחה במשחקים ברוח בריאה ועליות והתי חיים מעניין. השעשוע האהוב עליהם, מלבד הכדורסל הוא כנוי חיבה הדדיים. לאחר עונת הקופים, בה הור פיעו גורילה, שימפנזה, קופים, קירד וקופא, נראו על מגרש הכדורסל כוכבות הוליבר דיות כבטי גריבל, אוה גרנדר, אסתר וי ליאמס.

מפעל הכדורסל על מגן עמוס נגמר אשת קד מלא עניין. לרגל החשכה לא נסתים משי חק הגמר, ולאחר מצב חקו בהארכה שניה נחלקה עונת החזקת המגן בין מכבי ת"א וריג.

גם חיוכים של כנות. השנה החליטו חברי הקבוצה לארגן את המפעל לבדם. עבור דת שבועיים אפשרה הקמת אהל מזון משך כל היום, ומלבד משקאות וכריכים נהנו השחקנים והקהל אף מחיוביהן של בנות-הקבוצה המוכרות. המטרה השניה: שיכת קץ לתרמיות בגילי השחקנים בכל המפעלים, המאל-צים את הקבוצה לתחרות עם גדולים מהם במספר שנים. כי למרות קביעת גיל המתחרים כבני שנתון 1934, הופיעו בוגרים וחיי למשחקים.

אחרי שנצחו את נחניה ב-13:34, את רחובות 15:12 ואת ר"ג 15:8, עלו שחקני גילי הצפון לגמר. יריביהם היו, לאחר מאבק קשה, בני חיפה, שנוצחו ע"י ירושלים 8:12, אך גברו על נחניה 26:10, ועל ב.מ.ע. ת"א. ירושלים וריג לא עלו לגמר, ובמשחק הגמר גברו התל-אביבים על החיפאים, בראש שותו של ראובן "טוילי" בתוצאות 19:16, וזכו במגן הנאה.

מסע קנאי הסלים

מלאת קנאה להתצלחות כדורסלני הפועל באירופה. פתחה קבוצת מכבי תל-אביב, שהיתה עד לאחורונה אחת הקבוצות המ' הירות והחזקות בארץ, במסע מזהיר להחזיר את העטרת לעצמה. המטרה: לרכוש מספר סלים רב ככל האפשר. הכריזו נוח קליגה, מזכיר מחלקת הכדורסל, לפני השחקנים: "עליכם להראות שאתם יודעים את מלאכת הקליעה לסל על בוריה".

הכדור לא השתחל. הקרבן הראשון היה מכבי טבריה. מגרש הכדורסל ליד קפה לידו של היום מלא המון סבירינים חובבי כדורסל, אך אכזבתם היתה גדולה, קבוצתם היתה חסרת אונים.

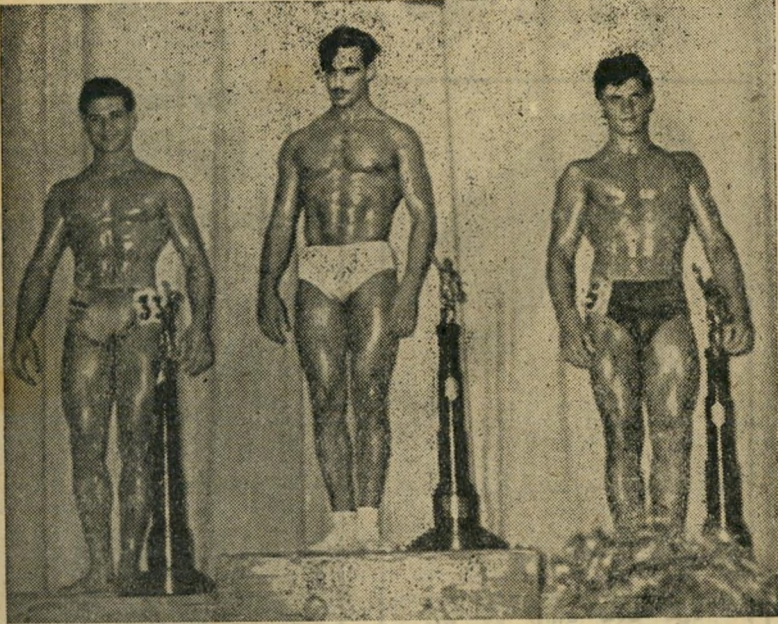
אברהם שניאור, רלף ההונגרי וזכריה עפר רי השחור והגבוה קלעו אל הסל מכל צד והעלו את התוצאה ל-30:146. אולם הם לא התפקדו בכך, מהרו לחיפה, ניצחו את ה'

השתחל רק כדור אחד בסבבת הסל. אולם שבט דקות לפני הסיום, בהיות הפרש הסי לים מועט, התמללה הקבוצה מרץ והגדילה את היתרון.

אגרוף

תואר אלוף ורבע מיליון

כאשר שוגר ריי רובינזון הפסיד את כתר

אברהם קרקו, רפאל הלפרין, טוביה נפתלי
הצעיר היה בן 17

קיף הקהל בכמה מסבאות את המווגים, שלא רצו לפתוח את מכשירי הטלוויזיה: "רוצים לראות את רובינזון!"

אולם כאשר ראוהו, בסיבוב החמישי, דחה טורפין את המכות והחל משלם לרובינזון כגמולי. בהחליפו מכות ישירות במכות מגל, מכות מגל ביסירות, כשראשו מטרה בולטת או שקוע בין כתפיו, עבר להתקפה. בסיבוב השביעי נראה רובינזון מיוגע לחלוטין; ב' שמיני ובחשיעי השתלט טורפין על המצב, אך בשניות הראשונות של הסיבוב העי שיר התנגשו שני היריבים במרכז הזירה. רובינזון נסוג, כשזרם דם קולח מחבורה באורך כשלושה סנטימטר מעל לעינו השמאלית. אמר רובינזון, לאחר מכן, בחרר ההל' בשש: "הענין היה — למות או לעשות". הוא התקיף בשתי זרועותיו, ויעוצ את טורפין בימינית ישירה, השכיבו על הרצפה בימינית ישירה נוספת.

אחר תשע ספירות קם טורפין, באומץ לב, לקבל מנה נוספת. מתאגרף פיקח יותר היה מחכה לרובינזון שדהר מעבר לזירה ותוך שלושים ואחת השניות הפראיות הבאות כי שטורפין שוקע, נסמך לחבלים, הכה ב-25 פעמים, קצץ בסנטרו, הכה בגופו, דש בו בראשו. אולם טורפין נשאר על רגליו. ש' מונה שניות לפני סיום הסיבוב הפסיד ה' שופט (היהודי ראובן גולדשטיין) בין הריבים, סיים את התחרות, החזיר לשוגר ריי את תואר אלוף העולם במשקל בינוני (ב' תוספת 230 אלה דולארים).

"השופט צדק". הידיעה הרעה הגיעה לאנגליה בשעה שלוש לפנות בוקר. בתגור בות הראשונות, שהותנו על ידי לעג לכללי התאגדות האמריקאים (הכרים מדי) הכריזו כותרות העיתונים: "טורפין אומר: הייתי יכול להמשיך!" אולם, לאחר מכן, כאשר הבריטים הספיקו לראות את הקרב ביומן הקולנוע קבעו במקהלה: "השופט צדק".

רובינזון הראה כי טרם נס ליחו, אבל בנתחו את שגיאותיו, קבע: "ההפסקה הק' טנה, העיכוב הקטן זהו גילי". אחר כמה תחרויות נוספות בארצות-הברית, בהן יגן על תוארו ופגישת נוספת עם טורפין, החליט לנטוש את הזירה בשנה הבאה. משונה לי מדי כי גם רגדי טורפין, בן ה-23, החליט לז' טוש את הזירה אף הוא. הכריז טורפין לפני עתונאים: "אני מתכוון בריצינות. אראו כי ספטמבר 1952. לא איכפת לי כמה כסף אפי סיד. איני רוצה לגמור שיכור-מכות או כל מין שיכור אחר".

* טורפין חתמוצח זכה ב-190 אלה דולא' רים בלבד. שאר 400 אלה דולאריס חלכו לחארגנים שהכנסותיהם חתכמו 800 אלה דולאריס.

אליפות העולם למשקל בינוני בלונדון לברטי רגדי טורפין, לפני חדשים, נפתח רה השאלה: האם הודקו רובינזון (שהוא בן 31) מהופיע בזירה? כאשר נצטופפו החור 61.370 חובבי התאגדות במגרש הפולו דני-וירקי. ניתנה התשובה. למרות שהא מריקאים כיגרו את אלופם לשעבר בהתער-בויותיהם, ביחס של שתיים לאחת, היו פק פקים רבים ובריסים נאמנים (כולל את שג' ריר בריטניה ובאשנינגטון, סיר אוליבר פונקס, שהבריך את ברכותיו) שבסחו בכי כי טורפין שוב יכה את רובינזון. עם סוף הסיבוב התשיעי נראה היה כאילו צדקו הפקפקים הבריטים. חוקפני כתמיד, החל רובינזון מרקד נגד יריבו. דקרו כי שמאלית מפתיעה, נסוג מתגובותיו האיי טיות של טורפין, מקפץ בחזרה בהסתייעו בזרם ימינית ושמאלית, ניצח בארבעה ה' סיבובים הראשונים בסיכום נקודות. אולם

שוגר ריי רובינזון

הזמן היה בן 31

איך שהוא איבדו רגליו את קפיציות הישנה, שמאלייתו הארוכות לא הגיעו לתעודתן. למרות שעבר הקרב תרם 1500 דולאר ל' סיוע אלמנת גיור' פלורס, שניספה בזירה, נראה כי גם מעשי צדקה לא יצילו אותו.

* ב' ערים במדינות ניוירק 1950. 31.510 חובבים נוספים במהלך הקדבות ב' אמצעות מכשירי טלוויזיה שהותקנו בבתי קולנוע.

* שלבש שני זוגות מכנסיים: מעל לזוג הכחול הישן בעל פסי הזהב, זוג שחור בעל פסי לבנים כדי לפאשר תמונת טלוויזיה חדה יותר.

נים לו שם-עולם, מעלים חיוך על שפתי מלינו צופים.
בחזרו צמק כל-שהוא מדיאטת תשעת שבועות של פולים אפויים, אספרגוס משומר וויסקי בשעת הסרטת המלכה האפריקאית, בקונגו הבלגית, הצהיר **המפריי בוגרט**:

הנמפך מונגני

כמו כן: טאופאהאן טופוטאהי טופוטאהי

מוטב להתרחק מאפריקה ואני מצטער שוברי אלה ירגינו את האפריקאים, אך זאת עובדה".
אחר יצא עם אשתו, לורן באקאל, למשחק כדורבס, פגש בחובב כדורבס אחר, דוג' **דס מק-ארטור**, שאלו הגנרל המודח: "שמעתי כי היו לך זמנים קשים באפריקה".
בוגרט הסמיק, זכר את כל שעבר על הגנרל (כך סיפר אחר כך למקורביו), השיב: "זה לא היה כלום, גנרל. פשוט לא כלום".
שר הבטחון האמריקאי לשעבר, ג'ורג' מרשל, גילה כי דחה הצעת מרשל לפרסם את ספר זכרונותיו תמורת מיליון דולר. הסיבה: הוא אינו יכול לחדש דבר, מלבד תיאורי אי שים. הוסיף הגנרל מרשל: "המרשל ומכרי גוערים בי קשית על סירובי. נראה שאני האדם היחיד במדינה הזאת שמבקרים אותו על התנגדו לקבל מיליון דולר".
בחזרו מנהיג חירות, **מנחם ביגין**, שהסכים אחר לחיצת חתום, לא לפרוש מהחיים הפוליטיים, ממסע מרפא בצרפת, גילה כי התפרצו, בעת העדוה, לדירתו, העלימו שטיח ומקלט דרוי. אחר שהכחיש את אומדן המשי טרה (750 לירות) וחיקנו ל-75 לירות, הסביר כי למקלט ערך סנטימנטלי, השתמש בו בימי המחתרת, הביע חשש כי ההתפרצות לא בוצע על לשם גניבה.

שמונה שבועות לאחר **סאריה** (לייב) **סיר-קין**, איש רכש ההגנה, נדון על-ידי בית דין צבאי בריטי לעשר שנות מאסר, בעון נסיון רכישת נשק מילי חילום בריטיים באזור תעלת סואץ, הופיע שמו בשנתון הממשלתי הישראלי בתפקידו החדש: נציג אגף החימוש של משרד הבטחון באנגליה. השנינו היחיד: שמו, שהפך **אריה סריה**.

הכלכלן הפרוגרסיבי, **ד"ר הרברט פרי-דל**, תבע, בשעת הוויכוח על התקציב, להעלות את שכר פקדי הממשלה הגבוהים, נימק: "עלינו להשתחרר מן הנהגה הנפסד שלפני נהג מוכרח לקבל אותה משכורת המשתלמת לנוסע בתוך האוטו".

בהופיע במוסקבה כרכם ה-13 של כתבי **יוסף סטלין**, נרתעו כמה מאמינים באמונת הבל. מי שלא נרתע: הבטאון הרשמי, פרב' דה, שפרסם ביקורת על עמוד וחצי.

הסביר הקומיקאי **ג'ורג' מרדוק** שהפך, זמנית, מבקר ספרותי, בצער: "אני כל כך עסוק בכתיבת מאמרי הביקורת שאין לי אפילו זמן לקרוא את הספרים המבוקרים".
בהכרזו **קלמנט אטלי** על בחירות באנגליה, חזר יריבו, **וינסטון צ'רצ'יל** לשיטת העבודה שלו לימי חירום, תוך תקווה (מבו ססט למדי) להסתייע בה בנצחון השמרנים. השיטה: אין צ'רצ'יל נוטש את מיטתו לפני עשר וחצי בבוקר, אך בשלוש השעות הקודמות הוא מעשן סיגארים עבים, מטלפן, מכי תיב, קורא עיתונים, דווחות ומברקים. אחר זאת הוא מתגלח בתער, סועד ארוחת צהריים באחת, ישן משך שעה, ממשיך בתכנית אחר הצהריים, חוזר למיטתו בשעה חמש, לנמנום של שלוש שעות דקות. אחר סעודת הערב הוא ממשיך בעבודתו עד הצות.

פרפרים ותעריפים

בשוב **פארוק**, מלך מצרים, מירחי הרבש האירופאיים שלו, הביא עמו אוסף פרפרים שרכשו ב-1500 לירות, נטשו לטובת אוסף מכסות קופסות הגפרורים הישן שלו. אולם לאחר ימים מספר החליט לפנות לכיוון חדש: אוסף תמונות חפסות הסיגירות.

אחר **שטראל הראשון**, מלך הירדן, הכריז על צעדו הראשון למודרניזצית ממלכתו: איסור נשיקת ידי המלך, לא נקט בצעדים נוספים, חזר לעיין באוסף כתבי היד העתיקים שלו, הרבה לשחק שאח ולצוד יעלים במדבריות הירדן.

בין אורחי ממשלת בריטניה לפסטיבל לונדון בלט **הנסיך מונגני** (שמו המלא: טיאאוסו טאופאהאן טופוטאהי טופוטאהי טונגני) בנה של **מלכת סלומה**, מושלת איי הטונגה שבים הדרום, העומדים תחת חסות בריטית זה חמשים שנה ושמלכתם היא האדם היחיד באימפריה הבריטית, מלבד המלך, המלכה ואביה-המלך, הרשאת להיקרא בהואר "הוד מלכותה".

הארי טרומן, נשיא ארצות-הברית, הוצף מתנות ישראליות: אחר שהתברר הכסף פית האמריקאית לפיתוח ישראל, המנהלת את מכירת אגרות מלוה העצמאות, הגישה לו טבלת כסף נישאת דברי תודה, ביקרו הפרופסור **גיימס מקדונלד**, שגירון הראשון של ארצות-הברית בתל-אביב, הגיש לו את ספרו, שליחותי לישראל.

איגודי הילדים האמריקאיים, אוספי חתימות כוכבי הקולנוע, קבעו תעריף יקר במיוחד לכוכבים נדירי הופעה (ארבע לירות) כי **גרטה גרבו**, תעריף זול (לירה אחת) לשכי חים, **כפראנק סינאטרה**, החליטו לשנות את התעריפים בהתאם לביקוש אחר השחקנים.

בשעת ביקור בבית-החרושת לרפואות סבע, קיבל כל מבקר דוגמת תוצרת אחת: תרופה נגד קדחת או תרופה נגד מחלת ים. אולם שר הפנים, העלייה והבריאות, **משה שפירא**, קיבל מנה מיוחדת: את שתי התרופות גם יחד. ההסבר: כשר הבריאות הוא זכאי לתרופה נגד הקדחת, כשר העלייה — לתרופה נגד מחלת הים.

אחר שלפני שנה נולד ל"ר **פבלו מונ-גואל**, ציר ארגנטינה בישראל, צבר-כוכר שנקרא חואן-דומינגו, על שם נשיא ארגנטינה, **חואן פירון**, נצטרף אליו החדוש צבר שני, נקרא קארלוס-מיכאל.

פידרמרשל ברנרד מונטגומרי ה-אלמן ואביו של בן 21, גילה לעיתונאים סקנים את עיסוקיו בשעת הפנאי: קריאה בספרי היסטוריה צבאיים וטיפול בציפורים שהוא נושא עמו, תדירות, בכלוב, הגינת לחיבור למכונות מסעיות.

כוכב הקולנוע **בינג קרוסבי** שרמת הכינסותיו משתנה מרבע מיליון עד מיליון דולר לשנה, הסביר להל מאוינים תמה, באחד משדוריו האחרונים, כי הוא אינו מקבל יותר מעשרים וחמש דולר (כתשע לירות) דמי כיס לשבוע לרכישת טבק וגומי לעיסה. יתרת הכנסותיו עוברת לידי אביו ואחיו המנהלים את רשת עסקי הכוללת מכרות זהב ומעיינות נפט.

ברצות שחקן הקולנוע **ג'וזף אנארא**, מי שהיה בעלה של **שירליי במפל**, לשאת את אשתו השנייה, דוגמנית יפת תואר, נתקל בקשיים: פקיד העירייה סרב לאשר להם רשיון נשואים בסענו כי אנארא אינו סיכת. התוצאה: אנארא יצא לבית הקפה הקרוב, שתה שתי כוסות קפה שחור, התגבר על שיכרותו, זכה ברישיון נשואין.

בהתפס **פאולט גודרד** בתא ההלבשה שלה כאלפני הוליבוד נכנס, בטעות, בן מפקד טרטים אחד. גודרד נמלטה לתוך ארון הקיר וזקה לעורה. כשבאה עוזרתה תמהה: "למה וזקת, הלא הוא רק בן ארבע".
"באמת?" השיבה גודרד, "חשבת שהוא בן שבע".

השחקנית השבדית **מרתה** (חבר במדבר) **תירן** גילתה סיבת הצלחת שיטת משחקת: "כל פעם שאני מקבלת תפקיד חדש, אני מס' בירה לאבי את סוג האשה שעלי לשחק. ואז מבאר לי אבי כיצד נוהגת אשה כזאת, כיצד היא מהלכת, שותה ודוברת". הוסיפה תורן, אחר הרהור: "באמת שאבא שלי מכיר המון טיפוסים".

חוש ארוך וכובע גבוה

בוב הופ החליט כי מכשיר הטלפון הרגיל שהותקן בביתו אינו מאפשר לו לנצל את זמנו כראוי. הפתרון: התקנת חוש באורך של ששה מטרים המאפשר לו להלך בחדרו בשעת שיחה טלפונית, לאמן עצמו בלהטוטים המק-

אם הדואלת לפעוסיה
מתחשת בשמן לתינוק
שמי

מה יפית ומה נעמת,
ראשך עליך ככרמל
ולדת ראשך כארגמן

(שיר השירים)

מימי התנ"ך עשו הנשים את כל אשר היה להן לה תיפות ולהיות עדינות ומושכות. ידועים היו להן כל סודות הטפוז ביופי. ועד היום שערות יפות ומטופלות הן כתרה הטבעי של כל אשה.

ילקה

משחת שמי
ולשערות יכשות
נקה חלמון שמי

התמרוקים המעוזים ביותר
לבריאות וליופי שערותיך.

המפיצים: נורית בע"מ

המהדורה השניה
הופיעה זה עתה

ספר האמנות המפואר לנוער

32
חמונות
בצבעים
עם הסבר
סקיף
מחיר
850 פרומה

להשיג אצל מוכרי ספרים וכל סניפי
פזם, חברה לפרסומים בע"מ

פסנתרים
קניה - מכירה - תקנים
כוונים
א. וסטרמן, תא, רחוב רש"י 9

אנגליית היטב

בהדרכת מורים מדופלטים מאנגליה ומארה"ב

בבית-הספר לשפות **"קדימה"** רח' בן-יהודה 74, תיא

ביום ה', 4 באוקטובר מתחילה שנת למידים חדשה ונפתחים קורסים חדשים:
(א) למתחילים - ביום ג', ה' משעה 9-10 בערב (2 x שבוע);
(א) למתחילים ביום ג', ה' משעה 10-11 בערב (2 x שבוע);
(ב) למתחילים קורס אינטנסיבי משעה 4.30 - 5.30 בערב (5 x כשבוע);
(ג) קורסים מיוחדים לתלמידי כתות ה', ז', ח' של בתי ספר עממיים, בשעות 3.30 - 4.30 אחה"צ.

מספר המשתתפים בכל קורס מוגבל.

פרטים והרשמה: מ' - 12 בצהריים, מ' - 8 בערב, גם לקורסים הקיימים לעברית ואנגלית (כל הדרגות).

המתנה לראש השנה
שירים עבריים
ותקליטים אחרים

אצל:

גרמפונים, מיקרופונים, רמקולים
בהשאלה לנשיים ותקונים.
תל-אביב, בן-יהודה 41, טלפון 5462

לעט גובע במיוחד
דיו "בירק 51"

בירק 51

ארגונייה

אשה לא תפקד על ספרדים

החיים בארגונייה הגיעו כמעט להפסקה גמורה. מכל כנפי המדינה העצומה זרמו הרבה גברים — גמניו של הגנרל פרום ואויסה הוזהרת — אל עיר הבירה. מלבדם לא יכול היה איש להשיג כרטיס ברכה, שעמדה כ"ר לה לרשות המפקד העצום. כדי לכלכל את ההמונים שהתאספו, הפסיקה הממשלה את ייצוא הבשר.

מטרת המפקד היתה ברורה. למראית עין: לשכנע את הגנרל להעמיד את מועמדותו בחירות לנשיאות, שתתקיימה בעוד חודשיים, לשכנע את אויסה היפה להעמיד את מועמדותה לכס סגנית הנשיא. אולם אפשר היה להטיל ספק אם אמנם היה צורך בשכנוע רב כדי לשכנע את הנשיא ואשתו. אם כן, אם מיה היה צורך לשכנע?

החזית העומדת מאחורי הגנרל היא רב גוינית — החל מן הצבא, מתוך שירותיו בא, וכלה במליוני החברים של האגודות המקצועיות, שהעלו אותו לשלטון (העולם הזה 720). אויסה נחשבה תמיד כידידת האגודות, נושאת דברם לפני הנשיא. לא היה צורך ל"שכנע" את האגודות. אולם לגבי הצבא היה המצב קשה יותר.

לפי החוקה החדשה עובר השלטון, עם מות הנשיא, באופן אוטומטי לידי סגן-הנשיא עד לגמר תקופת הכהונה הרגילה. בין השאר יעבור במקרה זה לידי סגן-הנשיא הפיקוד העליון על הצבא. אולם הקצינים ה"גאים", בעלי ה"הם הספרותי האצילי, לא העלו על דעתם את האפשרות שאשה — ואפילו אשה כה חמודה כאויסה פרום — תפקד עליהם ביום מן הימים.

בעיני משקיפים מן החוץ היתה ההפגנה עצומה. 300,000 איש הצטופפו ראש אל ראש, דרשו בקול רם כי חואן ואויסה ינהיגו יחדיו את גורלם. אולם בעיני יודע-דבר היה זה וזאת אכזבה מרה — ציפו להתפתחותם של שני מלונים איש. במצב זה היה ברור שהצבא ניצח את האגודות המקצועיות, ושי אלה לא היו עוד די חוקים כדי להשליט את רצונם. חוגי הימין החלו רוטנים שממילא מפלה הנשיא לטובה את עיני הפועלים. בי קול חנוק מרוב התרגשות הודיעה אויסה, לבושה שמלה שחורה, שהחליטה לא להעמיד את מועמדותה. "אני מתפטרת מעבודתי", אמרה, כשהביק מפקד מפעם לפעם את ד"ר בריה, "אני מתפטרת רק מן הכיבודים. אני שייך כמשתפת-פעולה פשוטה של פרום. כל רצוני שההיסטוריה תזכור שהיתה אשה לצי"דו של גנרל פרום, שהביאה אליו את תקוות העם וצרכיו, וששמה היה אויסה..."

29 או סגנית. באופן רשמי הוסבר שי אויסה ויתרה על מועמדותה מפני שהיא רק בת 29, ואילו החוקה דורשת שהמועמד ל"תפקיד יהיה לפחות בן 30. אלא שאויסה — ובעיקר אויבותיה — טענו שהיא באמת בת 32. חיך עתון צפון-אמריקאי: אויסה מע"דפה להיות בת 29 מאשר להיות סגנית נשיא.

מיד אחר המפקד החלה מערכת הבחירות במלוא תנופתה. לא יכלו להיות ספקות ביחס לתוצאות. המתחרה העיקרי, המועמד הראי דיקאלי בלביץ, הוראשם ב"7 האשמות, צפוי לפסקידין שעלולים להסתכם ב"57 שנות

* בדומה לחוקת ארצות-הברית. כזכור הפך סגן-הנשיא הארי טרומן נשיא (ומפקד עליון של הכוחות המזוינים) אחרי מות פרנקלין רוזבלט, המשיך בכהונתו עד לגמר תקופת ארבע השנים ב"1948.

מאסר. רבים מבין השמרנים והסוציאליסטים נאסרו. בית-הדפוס של המפלגה הראדיקלית נסגר, כך שהמפלגה לא יכלה אף להדפיס את כרוזיה. ההסבר הרשמי: קומוניסטים, סוציאליסטים, ראדיקלים ושמרנים מתכוו"נים לפעולות טרור.

בינתיים הודיע כרוז פרוניסטי שיד הזרים בדבר, הפציר בנאמני הנשיא לעקוב אחרי זרים חשודים. אולם אויבי המשטר טוענים כי הגילוי היחיד של פעולות טרור עד כה — פיצוץ קוי הרכבת מסביב לבואנוס איירס — בוצע על-ידי פועלי הרכבת, אנשי האגודות המקצועיות הנאמנות, שאינם מרוצים מ"יר קר המחיה והדורשים העלאת שכר. תשובת פרום: העברת הפיקוח על פועלי הרכבת לידי הצבא.

גרמניה

דרך הסבל

גאוליטר פלוריאן היה איש קנאי. כשהת-קרב צבאות הברית לאזור שלטון, באפריל 1945, היה מגוי וגמור אתו להתנגד עד הסוף. האורחים שהתנגדו להמשכת המלחמה המסורפת על אדמת גרמניה מצאו את גורלם המר: הגאוליטר ערך משפט מפואר באולם הגדול של בית מלון, דן את הנכבדים ביותר למוות. מפקד המשטרה ואחרים נורו או נתלו במקום.

אחרי מעשה גבורה זה למען המולדת והפיהרר ארז הגאוליטר את תפציו וברח — מזוהה.

משם. הפתרון היה, כמובן, שיכון קבע. הודות למאמציו הנאמנים של פלוריאן היו רוב בתי דיסלדורף הרוסים. לפלוריאן לא היה בית. ואילו לדירות המעטות שנבנו לאחר רונה חיכה תור של כמה רבבות מועמדים. חיש מהר נמצא פתרון: העיריה נתנה לפלוריאן זכות-בכורה, הקציבה לו דירה נאה. אלא שזה היה יותר מדי אפילו לגרמנים. סערה על מחאות טטפה את העיריה טובת הלב. נשאלו שאלות בלתי-ניימות.

לבסוף היה מר פלוריאן נאלץ לפנות את הדירה הנוחה. הסיבה היתה גרמנית טיפוסית: הוא לא מילא את הטפסים הנדרשים על-ידי הרשות המוסמכת לענייני דיור.

ארצות הברית

דרכו של פשפש

זמן מה לפני גמר מלחמת-העולם הראשונה הוזמנו חשובי הגנרלים והאדמירלים של ארצות-הברית לחזות בניסוי סודי ביותר: מיפגן של מטוס שאינו נהוג בידי טייס. הגנרלים המזוקנים חיכו על הצעירים המטורפים, נענו בכל זאת להזמנה בסקרנות.

כשעמדו כל הגדולים בשדה התעופה ראו דבר הדומה למטוס מותקן על גלגלים. הגלגלים החלו נעים. פתאום התרומם המטוס המזוה, זנק השמימה. אחרי כ"600 מטר הסתובב המטוס לפתע, עשה כמה להטוטי לוליינים, ואז — כאילו ראה את הקצינים המפוארים למטה — טס לעומתם. הקצינים

חואן ואויסה פרום

מוטב להיות בת 29

ברחו לכל עבר. המטוס נפל ארצה, התייזץ. היה זה המיפגן הראשון של המטוס ללא טייס.

כעבור כמה ימים נערך מיפגן שני. הפעם עבר בהצלחה יתרה. המטוס התרומם, טס במהירות, נעלם מן העין. הקצינים נחפזו אחריו במכוניות, בפחדם שמישהו יראה את המטוס הסודי. ואמנם, כששאלו איכר עם ראה מטוס שנפל לארץ אמר להם: "כן, ראיתי אחד שם מעבר לחורשה, אולם מוזר — לא היה בו טייס."

הקצין האחראי נדהם. לפתע היה לו רעיון. במכונית היה טייס בעל משקפי-טיסה. "זה הטייס", אמר, "הוא צנח במצנה" אלא שבאותם הימים עדיין לא היו מצנחים ברשות טייסי הצבא האמריקאיים.

מפצין או פשפשים? המטוס-ללא-

טייס עלה בסך-הכל כ"100 לירות. הוא היה מסוגל לטוס 60 ק"מ (מרחק תל-אביב-ירושלים), לשאת מטען פצצות של 150 ק"ג. עובדו תכניות להטיל אלפי מטוסים כאלה בכל יום על הקוים הגרמניים. אולם לפני שיכלו לעבור לשלב ביצוע נסתיימה המלחמה. חיל-האוויר הוזנח על ידי האמריקאים, וה"פשפש", כפי שנקרא הנשק הסודי במי"ם מכים, כמעט נשכח.

כשפרצה מלחמת-העולם השנייה שוב נזכרו האמריקאים בנשק זה. בסתיו 1941 היה על האפי ארנולד, מפקד חיל האוויר האמריקאי, להחליט החלטה גורלית: האם להתרכז בייצור הפשפשים או בייצור מפציצים כבדים? הפשפש החדש, מודרך באמצעות הרדיו, היה מסוגל לטוס 200 ק"מ, עלה כ"300 לירות (בהשוואה ל"150,000 לירות, מחירו של מפציץ כבד אחד). אפשר היה לייצר 500 פשפשים במקום כל מפציץ כבד.

ההחלטה היתה קשה. היה לה צד אנושי: הפשפשים לא ידרשו מצד התוקף להקריב קרבתות אדם, בעוד שההפצצות שברצונו בידי טייסים עלו קרבתות רבים. אולם לבסוף הכריע נמוק פשוט: המטרות האמיתיות של האמריקאים היו רחוקות, בלב גרמניה. הפש"שים יכלו לפגוע רק באדמה צרפתית או בלגית. הוחלט לא לייצר פשפשים, להתרכז בייצור מבצרים מעופפים.

מצבם של הגרמנים היה שונה. לפני אפם היתה מטרה מפתח: לונדון. שבוע אחרי הפלישה לנורמנדיה, ב"1944, החלו להפציץ בפצצות מעופפות. אז כבר היה מאוחר. אולם שאלה היא אם לא היו מכניעים את בריטניה לוא היו יכולים להתחיל בהפצצה זו ב"1941 — כשלאמריקאים כבר היו פשפשים מוכנים לפעולה.

ציפור אדומה. אולם כל אלה לא היו אלא חבלי לידה של הנשק החדש. לפני ימים אחדים הגיע לבגרותו. אישם בארצות הברית התרוממה צפור אדומה, ססה הימה במהירות שעלתה על מהירות הקול. מטוסי-הסילון המהירים ביותר בעולם ניסו להדבירה, לא הצליחו. המסקנה: הפצצה המעופפת מוכנה לשימוש בתנאי קרב אמיתיים, תהיה מסוגלת עתה לפגוע בכל מטרה בדיוק, (בעוד שהפצצות המעופפות הגרמניות שהוטסו לונדון היו בלתי-מדויקות, יכלו לפגוע רק בערים גדולות).

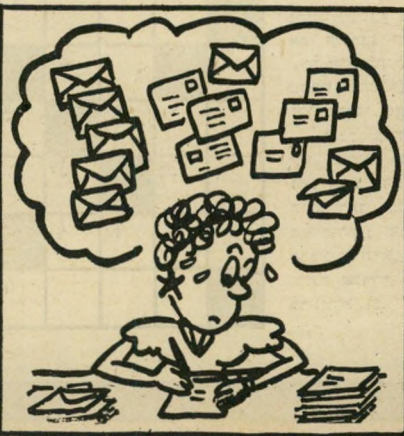
התוצאה תהיה מהפכנית. באמריקה מתלח"שם כי הוחל ביצור פצצות-אטום קטנות, זולות יותר, שאפשר יהיה להשתמש בהן בחזית ממש. על ריכוזי אויב או מטות קרביים. הפצצה המעופפת תוכל עתה להטיסן במדויק. המסקנה: בקרב העתיד עלולים ה"ארטיסטים" לברוח ממטה החטיבה או הגדוד אל החזית — שם יהיו בטוחים יותר.

5 מליון מסתוריים. בינתיים העביר הסינאט האמריקאי הקצבה מסתורית של 5 מליון דולר. המטרה לא פורשה, אך נרמז שהיא נוגעת ל"פיתוח אוירי". מיד החלו ה"עתונאים לוחשים ביניהם, מנחשים את מטרת הכסף. הדעה הכללית: הכסף יוצא לפיתוח הפצצות המעופפות.

"המלחמה הבאה תהיה מלחמה של כלי נשק", אמר גנרל אמריקאי. "מכפר החיילים שוב לא יהיה חשוב. צבא קטן יותר, המצויד בנשק המשוכלל, יוכל למנוע את ריכוז אויבו, להרוס את התחבורה בערפו, לנתקו ולהרעיוו". שלבו האחרון של הפשפש הוא נעד מכריע לקראת יצירת מצב כזה.

* אחוז הקרבתות בשורות הטייסי-המפ"ציצים עלה על אחוז הקרבתות של צנחנים, יחידות מוטטות, טנקיסטים, היה האחוז ה"גבוה ביותר בצבא ארצות-הברית, מלבד חיל הרגלים הפשוט.

חוסכת עבודה

מלחמה ושלום

משרד הדואר היקר בעולם

העולם שקע בכורסאות הנוחות, התכוונו לחדוש המחזה השיגרתי, ספק קומדיה, ספק טרגדיה. בחדר אחד יושבים ערבים, בחדר השני יושבים נציגי ישראל. באמצע יושבים מתווכחים ניטראלים. מדי פעם קמים המ' תווכים, פותחים את אחת הדלתות, מוסרים ליושבים מעבר לדלת את אשר אמרו יושבי החדר שממול. כדברי אחד הפקידים: זהו משרד הדואר היקר ביותר בעולם.

החידוש היחיד הוא שזו הפעם הראשונה שהיומיה בסיבוב הקר עברה לידי ישראל. במקום התשובה השגרתית (לא מוכנים ל" הציע כלום, על הצד השני לחזק) באה ה' צעה מעשית: ישראל מציעה הסכם לאי התקפה. התשובה: תמורת הסרת הפחד ה' ערבי מפני כיבוש ישראלי יחתרו הערבים על אי נכונותם להכיר בקיומה של המדינה.

הצעה זו מוגשת על רקע אפקטיבי. אי שם בצפון הארץ נערך התמרון בו נקרא הצבא של המדינה הכחולה לפלוש לארץ אויבת בעלת שטח הררי, "אחרי שקיבלה אינפורמציה שהמדינה הירוקה עומדת להת' קיף". בעיני הערבים זוהי מעין חזרה כל' לית של מסע התקפה ישראלי. חבל הארץ בעל מבנה הררי הקרוב ביותר לישראל הוא, כמובן, המשולש.

בינתיים החלו גם מדינות המערב מגלות יומה. אחרי שתורכיה ויוון נתקבלו לארגון האמנה הערבית והים התיכון "סופח" לאר' קיגוס האטלנטי האנטי-סובייטי, דורשים המצ' ביאם לצרף למערכת ההגנה גם את ארצות המרחב. המסקנה: יש ללחוץ על הארצות הערביות להשלים עם ישראל, תמורת צירוף לאמנה — שפירושה כספי הענקות, מתנות נשק וציוד.

אך לשתי ההצעות אין סיכויים. שום מדינאי ערבי אינו מעז לעשות את הצעד הראשון. ברור לחלוטין שאי אפשר להתקדם לקראת השלום כל עוד רואה ישראל במזימה רק הדומנות לעמידה על המקח, בה מציעים מעט ודורשים הרבה, במקום לראות בה במה לתעמולה כדי להגיע אל ידידים אפשריים מעבר לגבול.

הדרך היחידה לשבירת הקרח של הכסוב הקר: נסיון ישראלי נועז להגיע אל לב ההמונים הערבים מעל לראשי ממשלותיהם. שיטה אפשרית: פרסום הכרזה חגיגית מטעם נשיא ישראל שתכלול את מטרות השלום הישראליות, תפרט את דמות המרחב אשר מדינת ישראל תהיה מוכנה להשתלב בו, תהיה מנוסחת בצורה שתכבוש את לבן של חלק מן הכותות, המעמדות והמתחרות הנאבקים כיום במרחב.

אלא שלשם כך יש להתפנות מעסקי הש' עה, לחשוב על העתיד.

מצרים

יד האלוהים והאנגלים

משך חודשי הקיץ, כשהממשלה מבילה באלכסנדריה ופקידים גבוהים מבקרים שם תכופות נפסקת כמעט לחלוטין כל עבודת המוסדות הממשלתיים והציבוריים בקהיר. מדי פעם מתכנס בית הנבחרים או הסינט המצרי ואם יש מניין של נכבדים שהואילו להופיע מתקיימת הישיבה.

לאחת הישיבות הללו של הסינט, לפני שבוע, הופיע השייך עבדו אל-בורטוגלי, בעל אחוות עשר מדרום מצרים. לאחר שהטנט עיין בהצעות שונות ומשונות (ה' צעת חוק לבטל את תעשיית המשקאות ה' ריפים ומכירתם לציבור, הצעה לאשר בניית מסגרים נוספים) קם השייך והטיל פצצה לאווירה הרדומה. "האם נכון הוא שהיכול הרע של השנה, שבא עקב כמות המים ה' "

נתפוס את הסכרים בכוח ובבטיח שאיש לא יתערב במקורות המים שלנו."

לנוכח הסערה שקמה בסינאט התקשר מייד מנהל משרד העבודה הציבורית עם השר באלכסנדריה והלה שיגר מברקים למי' של הסודאן בחרטום ולפקידי הפיקוח של משרדו לכל אורך הגילוס. אף לארצו של היילה סלאסיי החבשי שוגר מברק: "מה קרה השנה, מדוע לא הגיעו מי הגילוס לגובהם המקובל?"

התשובה שהגיעה מכל מקום היתה פשו' טה ותמימה: לא היה כאן שום מעשה אויילות אנגלי, אלא יד אלוהים. כמות ה' גשמים שירדו בהרי חבש היתה קטנה מן לפני שבועיים פירסמה ממשלת הירדן תוצ'

הירדן

רצון חזק ושרירי

לפני שבועיים פירסמה ממשלת הירדן תוצ'

המשלחת הערבית בוועידת פאריס

בכורסאות נוחות, מחזה ישר

אות מחקר של חברה אנגלית לתכנית השקאה של 165 אלף אקרים (660 אלף דונם) בעמק הירדן בין הכנרת וים המלח. תכנית זו תאפ' שר יישובם של למעלה ממאה אלף פליטים באיזור העומד היום שומם ברובו. תכנית זו היא חלק של תכנית רחבה יותר שעובדה לפני מלחמת העולם השנייה, אך לא בוצעה בגלל כל מיני טעמים.

מבחינה טכנית אין כל קושי בביצוע התכ' נית אוילם כאן קובעים כמה מכשולים בלתי טכניים אשר הראשון ביניהם הוא חוסר הסכם בין ישראל והירדן. תכנית רחבה יותר רואה

רודה בגילוס, נגרם על ידי סגירת אחד הסכרים על ידי מושל הסודאן?"

לפי ידיעות שהשייך קיבל מפלחים ובעלי אדמות בעמק הגילוס היתה השנה כמות המים ירודה ביותר ושטחים רבים נשאר ללא השקאה. וזה, הוא סבר, היה אמצעי לחץ בריטי על המצרים למען יפסיקו את תביעותיהם לפינוי איזור הסואן וספוח ה' סודאן. "ואם זו היתה כוונתם של האנגלים, הוא התריע בפני הנאספים המעטים, "נוכח להם שהשיגו בדיוק את ההיפך. אני מציע שאם לא יחדלו האנגלים ממעשיהם אלה

את ניצול מי הירדן, לכל אורך נחיתו, לטר' בת מתישבי שתי גדותיו. הדבר כרוך בהסכם הדדי, כי העבודות הנחוצות לכך תבוצענה על אדמות שתי המדינות חליפות. אולם היות וישראל היא החולשת על מעיינות הירדן ומקורו, חיפשה ממשלת הירדן תכנית שלא תהיה תלויה בהסכמתה של ישראל. לכך נב' חר נהר הירמוק הנובע אמנם בסוריה, גובל לאורך קצר עם ישראל אך מהווה את פלג המים החשוב ביותר הנשפך לחוף הירדן בש' טח ירדני. לדעת המתכננים הירדניים וה' אנגלים לא יהיה כאן כל מקום להתנגדות ישראלית. אשר לסוריה, מאבדת היא את מימי הירמוק בלאו הכי ללא אפשרות שימוש אינ' טנסיבי בהם, מאחר שהנהר נובע לרגלי צו' קים גבוהים.

אולם נמצאו אנשים שלא היו מעוניינים בפיתוח זה. טענתם העיקרית היא שיש לח' כות עד השגת הסכם עם ישראל — או, בפי הקיצוניים יותר, חיסולה של ישראל — ול' בצע את התכנית הרחבה יותר. כי אין בטחון ששלב מצומצם זה לא יפריע בבוא העת לתכנית הגדולה.

תרופה רוחנית. אולם רוב הצמרת ה' פוליטית של רבת עמון מעונינת שתכנית זו תוצא לפועל. זהו המשך הגיוני של נסיונותי' הם ליישב ככל האפשר יותר פליטים על מנת ליצור אוכלוסיה גדולה מזו הקיימת עתה בארצם השוממה למחצה. גם חוסר האמצעים הכספיים לא יעמוד כנראה למכשול בדרכם. "אבותינו ואבות אבותינו חפרו תעלות ל' השקאת שדותיהם", כתב שר החקלאות היר' דני. "אין כל סיבה למה לא נדע לעשות זאת גם אנחנו. עדיין יכולים אנו, תודה לאל, להש' תמש בדינו. לא הפכנו לעם התלוי במכונות להשגת לחמו. אמנם נשתמש גם בטרקטורים, אבל זאת לא אומרת שהפליחים ישבו שלובי זרוע עד אשר יזרמו המים לשדותיהם. לכך אין לנו כסף."

לפי התכנית תיחפר תעלה מרכזית על ידי מהנדסים מומחים (אם אפשר ערביים). תע' לות המשנה תיחפרנה על ידי הפליטים אשר ייושבו במקום. "לא תהיה זו תרופה למצבם הכלכלי בלבד", ממשיך שר החקלאות, "תה' יה זו גם תרופה למצבם הרוחני". כי אחת מבעיותיהם העיקריות של המטפלים בפליטים במרחב היא בעיית הניחון ההדרגתי המשתלט עליהם מחוסר מעשה.

לכל פליט תוקצה חלקת אדמה. אם הוא רוצה שאדמה זו תישא פרי ייאלץ ליטול את הטוריה ולחפור תעלה שתוביל את המים ל' חלקתו. אם הוא רוצה יותר אדמה ויבול גדול יותר יצטרך להאריך את התעלה, לחזק בא' בניו, לעבד אדמה נוספת. "זהו חוק קיום ראשוני: אם אין לנו המכשירים המשוכללים, הבטון והפולדה שהיהודים משתמשים בהם, מסיים השר, "אין זה אומר שעלינו להמשיך לגזוע ברעב בזמן שאדמה יבשה חרוקה ממקור רות המים. עלינו לשפר את מצבנו באמצעינו אנו — רצון חזק ושרירי."

תשבץ מס. 85

(ערוך עפ"י מתכונת הכתיב המלא)
מ א ו ז י: (1) אומל; (2) אדמת הנגב; (3) מפלגה ישראלית; (5) פר צעיר; (6) משאבת גופנו; (7) כנוי לעוסק חובבות בשעות הפנאי; (8) מטה כללי; (9) נמל במרחב; (11) מטבע הנהוגה בכרית המועצות; (14) כלי הובלה; (15) תואר הולנדי; (18) צורה ה' רסית מרובת צלעות; (20) מתכת אחובה; (22) בוי; (23) מפלגה ישראלית שמאלית; (25) שר עוקצני; (28) נאכל בלי הסדר; (30) לא חובה; (31) בן; (32) אחרית; (34) כביר; (36) חרמש; (37) סמל לשונאי ישראלי; (40) שאינו טוב; (42) משבטי ישראל.

פתרון תשבץ מס. 84

מ א ו ז י: (1) שמים; (4) פנ; (6) מפקד; (10) מפי'ם; (11) צירוף; (13) הלל; (14) נר; (15) פרה; (17) לי; (18) שרד; (20) הבנה; (23) פרנסה; (25) אח; (27) את; (29) יד; (30) פילגש; (32) של' נוח; (35) דב; (36) סס; (37) רב; (38) רבשקה; (41) מבוא; (43) קפדן; (45) גץ; (46) אלבניה; (49) ת"ן;

(51) דעת; (53) פרוץ; (54) מיד; (55) מרוץ; (56) די; (57) שמלה.

מ א ו ז י: (1) שמן; (2) מפרש; (3) ים; (4) פרה; (5) נים; (7) פה; (8) קללה; (9) דלי; (11) צרכניה; (12) מיה; (15) פור; (16) הבאי; (19) דף; (21) נח"ל; (22) ראשית; (24) סד; (26) חשמן; (28) תל; (30) פושקו; (31) נס; (33) גרב; (34) יבוא; (35) דב; (39) קפה; (40) חד; (41) מצער; (42) אלה; (44) נחיל; (45) נדס; (47) ברד; (48) גוי; (50) נדה; (52) תו; (54) מס.

פרסי ספרים לפותר תשבץ מס. 84

אחר שהעולם הזה (724) טעה ופרסם גלופה לא נכונה לתשבץ 84 נמצאו ככל זאת 11 פותרים, שמצאו את הגלופה הנכונה. (כותב יעקב בורד, ירושלים: רק ההתחלה קשה... צריכים רק סבלנות... זה אורך לי כשעה ומחצה...) ושלחו את הפתרונות הנכונים. כולם זכו בפרסי ספרים, כאות הוקרה על מעלם: יעקב בורד, ירושלים, צפניה 72; מ. דינור, יפו, שדרות ירושלים 84; אבנר יאיר, ת"א, הרצל 60; יעקב כהן, חיפה, שמריהו ליון 12; ד. כהן, ת"א, תיבת דאר 221; אסתר כץ, נס-ציונה, שיכון חיללים משוחררים; אריה נונה, ת"א, בניהודה 208; תמר קבצניק, ת"א, ננסין 8; רחל מהודר, ת"א, בילו 11; ירדנה שניידר, ת"א, דיוננוף 247; תמר שרף, חיפה, בריניור 21.

סרטים

"אהבה בכבלים"

בבית ספר מסוים לפושטות צעירות שר-ימים מספר מן המוסד, מבקשת אהבה ב-כנות, בין השאר: מארגו (ליליאן מאניה) נערה קלת דעת אך טובת לב הנמלטת כל חוק, חוזרת לאחר שבאה על ספוקה; דדה (קריסטיאן לניה) וגבי (נדין באויל) שתי בעלות-אגרופים הניצות ביניהן בלי הרף; קאמי (רנה קווימה) אנרכיסטית שהיתה מעורבת ברצח פוליטי; ערב רב של רוצי-חוק, מלשינות, זוננות *.

אל אלה מגיעה מאריה (סויון קלוטה) שהיתה תחת פקוח העזרה הסוציאלית בעיר לאחר שנעזבה על ידי אביה, נמלטה פעמים מספר ממקומות עבודה שנתנו לה. מאריה היא נערה טובה ותמימה והאחרות, המנוסות בחיים קשים, מראות לה חבה. לא כן המגן הלט החודשה מאדאם שאמבלה (סווי פריס), אשה אכזרית בעלת נטיות לסביות. מרגע שזו האחרונה עלתה לשלטון במוסד נעשו חיי הנערות קשים מנשוא. לבסוף פורץ מרד, המנהלת מגורשת ואחרת, טובה יותר, מקבלת את העניינים לידיה, אבל לא לפני ששתי נערות מאבדות את חיותן ומאריה מנסה לברוח עם מאהבה פייר (סרגי רגיאני).

הבמאי דיביביה (לידיה, ספורי מנהטן, מיומנה של בת 16) חסיד הסרט האפיונלי, אכלס את אהבה בכבלים מספר גדול של טפוסים אקוטיים, הניח לכל השאר להסידור מאליה. התוצאה היא, בהכרח, סרט ארוך, חסר שלמות והתפתחות טבעית, הי משתולל למלא את החסר בפעולות שאינם עושים, הפעם, כל רושם. דיביביה הוא גם רגשני והבהירות בסרט, אף האיומות שבה, כולן טובות לב והדמעות מבצבצות בעיניהן בכל הודממות. אפילו פייר בוכה פעם אחת, ללא סבה מיוחדת.

לגב צרפת, אהבה בכבלים הוא סרט גדול, כלומר, טלה בסכומים גדולים, בוצע באמצעים כספיים ניכרים. אבל כציורה אמנותית תחת הריהו קטן שבקטנים ופרט לתמונות בודדות הוא ממש רע.

"שעוריה בדך ראשון"

היה היה סרט ואהבה בדך ראשון שמו. שחקן בו טיירון פאואר, לורטה יאנג, דון אמשי. קומדיה נחמדה ביותר ששמה ללעל את עבודת העתונות הצהובה. זה היה לפני חמש עשרה שנה.

עתה החליטה חברת פוקס לחזור על עצימה, לתת לפאואר את תפקידו המקורי, לזוג לו את ג'ין טירני, לסלק את הנימה הסטירית ולהדגיש את הנקודה המינית. הן סרט המחודש קרוי, באנגלית, "אותו גרוי מסוים", הכוונה, כמובן, לאותו רגש מסוים המתעורר כאשר בחור ובחורה הנושאים חן זה מלפני זה נפגשים במסכות מסוימות. התוצאה היא מעצביה ביותר, שעוריה בדך ראשון הוא סרט זול, חסר הומור, ומה שגרוע יותר: משעמם.

פאואר הוא עתונאי, כתבו של עתון רווחי שעוריות, המתאר בצבעים אדומים — או צהובים — את תולדותיה של המיליונרית ג'ין טירני.

כאשר מחליט פאואר, לאחר המאמר השני, שהוא זקוק למחקר ביוגרפי רציני יותר, הוא מתוודע אל העלמה טירני בשם בדוי, מצליח לסחוט ממנה את האמת אר-דויה (מסתבר שהיא נערה פשוטה בתחלת שנותיה ממון) לעורר בה "גרוי מסוים". ברם, משתמגלה לה זהותה האמתית, היא חולה להיות פשוטה, מחליטה לנקום בו על ידי הכרזה פומבית שהם נשואים. פאואר עומד, על כך, על זכויותיו כבעל, חוזר אל חדר משכבה של "אשתו". בתחילת הסרט היא מסרבת, כמובן, אבל בסופה כדי לסיים את המעשה, נעתרת לו. המלה "סוף" מציילה את הסרט מועם הצנזורה.

קין אור אחת ויחידה בסרט: ג'ין טירני, שחקנית עדינה וכשרונית למדי בעלת אישיות סרטאית של ממש. היא ראוייה לתפ-קידים שפירים יותר.

"מולדת גבורים"

שמו של הסרט לקוח מתוך ההמנון הא-

* שבוע לפני הצגת הסרט בתל-אביב הוציאה הנהלת קולנוע אלנבי מודעות ש-הכריזו באותיות רבות שהסרט אסור בהחלט לילדים. התוצאה, מכירה מהי-רש כל הכרטיסים, הפגנה קולנית של ילדים שוחרי קולנוע ליד האולם שנמנעה מהם הכניסה לתוכו. היה זה ניצול מחפיר של איסור מוצדק מצד הצנזורה.

מריקאי; הכוונה ברורה: כל האמריקאים שווים, אומר המחבר, אחרת לורנץ, שמת זה הנושא אותו שם הוצג לפני שנים מספר בניו-יורק, בהצלחה בקורתית, אך בפני אולמות ריקים למחצה. אלא שבמולדת גבורים הבמתי היה גבור המחזה יהודי; בסרט הגבור כושי. אך הבעיה נשארה אותה בעיה: ההפליה הגזעית בארצות-הברית. הסכות להפליה הן רבות ואין סרט אחד, ולו גם הרציני ביותר, מסוגל לנתח אותן ומה כל שכן למצוא להן מזור. בכל אופן, אין ספק שסרט כמו מולדת גבורים יש לו יעוד תעמולתי מסוים באמריקה.

ארבעה חיילים אמריקאיים מקבלים פקודה להסתגל אל אי יפאני באוקינוס השקט, לסייר את אחד השטחים בו ולהכין מפות מתאימות. אלה הם מייג'ר רובינסון (דאג-לאס דיק), צעיר חסר נסיון חיים אך חייל מצוין הגאה בדרגתו; טי ג'י (סטיב ברודי) טוראי ראשון שהיה בחיים האזרחיים מנהל חברה גדולה; מינגו (פרנק לאביוני), סדר בדפוס ועתה סמל ראשון; פינץ' (לודי ברידיגס) שהתגייס לצבא בסיימו את חוק למודיו בבית הספר. הם מצפים לאיש חיל ההנדסה, מודד, שיצטרף אליהם, משותמים וגדהמים בראותם לפנייהם חייל שחור-עור, מוס (גיימס אדוארד): המייג'ר יען כי הוא אנטי-כושי מעודו מתוך מסורת, טי ג'י משום שהוא סתם פרצוף גס רוח ופינץ' שלמד עם מוס בכתה אחת בבית הספר, היה ידידו הטוב ביותר.

חייו של מוס בקבוצה אינם מן הנעימים, בגלל היחס הרע אליו מצד טי ג'י ורגישותו היתרה. כתוצאה מהלם נפשי בעת הנסיגה מן האי הוא מאבד את השליטה על רגליו, נעשה משותק. רופא סימפאטי (ג'ף קורי) מנסה לרפאו בדרך הפסיכואנליזה, משל את מוס לספר לו את כל מה שהיה. בדרך זו נגולה הפרשה כולה על הבר.

הרה היא שקולות גבורים עמוס שית מיותר; ניכר כל העת שהוא מבוסס על מחזה שהעיקר בו, כמובן, המלל ונדמה ש-המפיקים החליטו להעבירו אל הבד בשל-מותו. באופן כזה הופך השיח לעתים קרובות פטפוט מיגע. לעומת זאת, ביומו של מארק רובסון, תחת השגחתו של המפיק ה-הוליבודי הצעיר סטאנלי (סיראנו דה בר-ז'אק) קריימר, הוא מצוין, וזאת אשר לה גיד גם על משחקם של כל השחקנים ובמיוחד, כמובן, על גיימס אדוארד שהוא ה-ציר המרכזי בסרט.

"סערה מעל אסיה"

סרט גדול, כמו יין משובח, משתפר עם הזמן החולף. כך סערה מעל אסיה, סרטו הישן (1928) של הבמאי הסובייטי הנודע

ג'ין טירני

במסביבות מסוימות, גרוי מסוים

פודובקין; כאשר הוצג לראשונה מצאה בו הבקורת — גם בברית המועצות, גם באי-רופה — אי אלה פגמים. כיום פגמים אלה נראים כמעלות. אין ספק שהסרט היה לאחד הנכסים היקרים ביותר של אמנות הבד.

תכנו, כרגיל בסרטים הסובייטיים, הוא נאיבי למדי: בעת פלישתם של כוחות המ-ערב לרוסיה, מיד לאחר המהפכה, נהגים אל רוסיה האסיאתית סוחרים אנגלים ואמ-ריקאים, המנצלים ללא בושח את התושבים שוחרי אמריקאי כזה (ו). צופי קובע את משכנו אישם במונגוליה, קונה מן הילידים פרות ועורות במחירי-רעב. המונגולי באיר (א. אינקשיינב) מביא אליו פרות שועל יקרה, מתמרמר על המחיר הנמוך, מנסה

לקחת את הפרווה בחזרה. פורצת תגרה ועוזרו של הסוחר נפצע. באיר נאלץ להמיר לט מערכה, לרוסיה, פוגש שם פרטיונים רוסיים, מתחבר אליהם, נלחם שכם אחד אתם נגד כוחות בריטיים, נלקח בשבי ועומד להיות מוצא להורג בידי חייל בריטי טוב לב (ק. גורניאק). החייל אך פוצע אותו ומשאיר אותו שותת דם בשדה.

בינתיים מוצאים המפקדים האנגלים בין חפציו של באיר, שהושארו במטה, תעודת

המחבורת לקמיע, המוכיחה שנושאה הוא אחד מצאצאיו של גנגיס חאן. הם ממהרים לאסוף את הפצוע, לנתח אותו, להלביש אותו פראק, לעשות אותו מלכה החדש של מונגוליה. "העם ילך אחריו, והוא ילך אחר-רנו!" אומר האלוף הברטי (ל. דינצב). אולם באיר, שהיה עד כה אדיש, מתנפל על אדוניו בחמה שפוכה בראותו מונגולי צעיר מומת באכזריות בידי חיילים, נמלט מן ה-מפקדה הבריתית ומזעיק אחריה את העם לגרש את הפולשים ממונגוליה.

ברגעים הראשונים התנועה לעתים בלתי טבעית. אך עד מהרה מתרגל הצופה לתקלה זו. הקול שהוקלט לפני שנתיים הוא טוב ביותר שצורף עד כה לסרט אלא כלשהו. סערה מעל אסיה נראה כאלו יצא זה עתה מאלפנו של היוצר.

לאור הסרט הזה, עושה עבודתו האחרונה של הבמאי פודובקין, שנשש את אמנות העריכה בלחץ הבקורת הסובייטית החדשה אשר ראתה בזה פורמלים מסוכן, רושם עלוב ביותר. מן הפורמאליזם ועד הריא-ליזם הסוציאליסטי עבר הסרט הסובייטי דרך ארוכה. במורדו של מדרון.

2+3=8. חלק מגדולתו של הסרט צריך להזקף על פשטותו; הוא צולם בערבות מונגוליה על ידי המסריט א. ג. גולובני, שהיה יד ימינו של הבמאי במרבית סרטיו. כמה מן התפקידים הראשיים וכן כל תפקידי המשנה ותפקידי הניצבים מולאו בידי בלתי-מקצועיים, המשחק, איפוא, הוא במרבית המקרים, פשוט בתכלית, הולם את פרימי-טיביות הרקע. אולם כחו הגדול של הסרט הוא בעריכה: הצורך המוצלח של קטעי סרט שונים לתמונה כללית אחת, רבת רושם. הבמאי פודובקין התמחה במלאכת המונ-טאז', או העריכה, אשר כינה אותה (בספ-רו הטכניקה של הסרט) "יסוד היסודות של אמנות הסרט". פודובקין היה כימאי צעיר (21) כאשר התנדב ב-1914 לצבא הרוסי, השתתף בקרבות, נפל בשבי הגרמנים ושוחחר ממנו רק כעבור שנים, לא חזר למקצועו אלא נכנס למדרשה לאמנות הקול-נוע שנוסדה במוסקבה, היה תלמידו של ה-במאי לב קולשוב, אצלו למד את יסודות אמנות העריכה שאותם קידם בסרטיו, הפיק באמצעותה פעלולים יוצאים מגדר הרגיל. קולשוב, שהיה צעיר מפודובקין בשנים אחדות, התעניין בעבודותיהם של במאים אמריקאיים כמו גריפית, הולם את אחד מ-מניחי היסוד למונטאז', בסרט, הראה לתל-מידיו נסיון מענין: הוא צרף זה לזה כמה קטעי סרט קצרים. בראשון נראה בחור צועד משמאל לימין; בשני, בחורה צועדת

* מלך מונגולי (1162—1227) שכבש את מרבית אסיה, חלק מאירופה והגיע עד מנסה הדינפיר.

מימין לשמאל; בשלישי: הם נפגשים, לוח-צים ידים, הבחור מצביע על משהו מחוץ לתמונה; ברביעי: בית לכן גדול ומרד-גות לפניו. בחמישי: הבחור והבחורה מספ-סים במדרגות. כאשר הוצגו הקטעים ביהו נתקבל הרושם של פעולה זו: בחור פוגש בחורה ברחוב, מזמין אותה להכנס לבית, היא מסכימה, הם מטפסים במדרגות, אולם כל אחד מן הקטעים הללו צולם במקום שונה, הבחורה הצועדת בחלק אחד של ה-

ג'יימס אדוארד, לודי ברידיגס ("מולדת גבורים") ליחסים מיוחדים, תוצאות מיוחדות

עיר, הבחור לבדו במקום אחר, הפגישה בי-מקום שלישי, המדרגות במקום רביעי. אשר לבית הלבן, היה זה הבית הלבן בהא הי-דיעה, בחאשינגטון, תמונה שנלקחה מתוך סרט אמריקאי.

כך, הסביר קולשוב לתלמידיו, בסרט, אב-נחבר א—ב לא נקבל צורף א+ב, אלא מ-שהו חדש, ג.

לפי עקרון זה מצרף פודובקין מספר גדול של תמונות צולמי פרטים קטנים, אך סמליים, והתוצאה היא תמונה כללית רבת-הבעה. מיקצב העריכה שלו הוא ללא דופי והתמונה ממש זועקת מן הבד.

פרטים

הפתעה בוציה

פסטיבל ונציה הוא החשוב שבין תערו-כות הסרטים המרובות הנערכות באירופה מדי קיץ. השנה היתה שוב השתתפות גדו-לה וארצות רבות שלחו את מיטב יצירי-תיהם לונציה. בין המדינות שלקחו חלק, גם ישראל, שאינה מתבישת להציג שנה שנה סרט חסר ערך בפני העולם ויפאן, המשי-תתפת זו הפעם הראשונה בפסטיבל.

ותק ישראל לא עמד לה הפעם. כנגד זאת זכה סרט יפאני, איש היער, בפרס הג-דול הראשון. הסרט בוים בידי אשירה קור-רוסבה.

שלושה פרסים שניים נפלו בחלקם של יומנו של כומר כפרי (צרפת — במאי אלבר-ברסון), היריד הגדול (ארצות הברית — במאי בילי (שדרות סאנסט) וילדר), הנהר (הודו — במאי זאן (האילוזיה הגדולה) גנואר).

חסדי הקולנוע במערב לא עמדו עדיין על העובדה שבמזרח הרחוק קיימת זה ש-גים רבות תעשיית סרטים גדולה ומפותחת. סין, הודו ויפאן מפקות ביהו, מדי שנה, מאות סרטים גדולים. גם מדינות קטנות יותר, כמו קוריאה, מוציאות לאור מספר ניכר של סרטים מדי שנה.

בקצרה

שמשון ודלילה. סרטו הצבעוני של ססיל ב. דה מיל, השואב את השראתו מספר שופטים ומעמלו של הקהל האמריקאי כפי שהוא משתקף בהכנסות הקופה. הדי לאמאר, ויקטור מיצור ואלפים אחרים.

הצי מלאך. הפעם עושה הוליבוד צחוק מאחד הנושאים שמשו עילה לעשרות סר-טים "כבדים": הפסיכואנליזה. לורטה יאנג, סקיצופנית יפה אהבת את גיוף קוטן בלילה, שונאת אותו ביום.

עצב מעצמינו. נשיקות, גופפים ובי-עיות משפחתיות אחרות בעיירה אמריקאית קטנה. אן בלייה, ג'ון אבאנס, פארלי גרינר ואחרים מתחסיים לכל העסק בריציות.

מה קורה בתשי"א?

במדינה

- (1) מטרת מלווה העצמאות, שאגרותיו הופצו בין יהודי ארצות הברית, היא:
 - (א) 500 מיליון דולר
 - (ב) 100 מיליון לירות
 - (ג) שיקום משוחררי צה"ל
 - (ד) קליטת שני מיליון עולים
- (2) הכפר הערבי אום אל-פראג' שמושב יהודי שכן התנכל לאדמותיו, נמצא ב:
 - (א) המשולש הקטן
 - (ב) הנגב
 - (ג) פרודור ירושלים
 - (ד) הגליל המערבי
- (3) מפא"י ששאפה, בבחירות לכנסת ה' שנייה, להשיג רוב יציב, הפסידה:
 - (א) רבע הקולות
 - (ב) ציר אחד
 - (ג) חמישים אלף קולות
 - (ד) ששה צירים
- (4) המלחמה באינפלציה, לפי הכרזת שר האוצר, התבטאה בכל האמצעים הבאים מלבד:
 - (א) הגבלת האשראי
 - (ב) הקפאת השכר
 - (ג) עצירת מכשני הדפוס
 - (ד) מלווה עממי
- (5) התוצאה המעשית מדו"ח הד"ר אמיל שמורק על איסורים כספיים במוסדות הסוכנות, הייתה:
 - (א) התפטרות כל מנהלי המחלקות
 - (ב) סילוקו של המבקר
 - (ג) עריכת משפט ציבורי לנאשמים
 - (ד) הבעת גינוי מטעם הקונגרס
- (6) כל הח"כים הבאים פרשו מסיעת חירות בכנסת, מלבד:
 - (א) הלל קוק
 - (ב) שמואל מרלין
 - (ג) אריה בן-אליעזר
 - (ד) ערי זיבוטינסקי

- (7) תפקידו החדש של רב-אלוף יעקב דורי, הוא:
 - (א) סגן שר הבטחון
 - (ב) מנהל הטכניון
 - (ג) ראש עיריית חיפה
 - (ד) מזכיר הממשלה
- (8) האלופים הבאים שימשו השנה כמפקדי חיל האוויר, מלבד:
 - (א) מרדכי מקלף
 - (ב) אהרן רמז
 - (ג) חיים לסקוב
 - (ד) שלמה שמיר
- (9) רק אחד מארבעה ראשי העיריות הבאים שב לתפקידו אחר הבחירות העירוניות:
 - (א) שבתאי לוי
 - (ב) דניאל אוסטר
 - (ג) ישראל רוקח
 - (ד) יוסף ספיר

- (10) גנרל בריטי שביקר בארץ ונתקבל בגשם שוטף הוא:
 - (א) סיר בריאן
 - (ב) רוברטסון
 - (ג) סיר אלן
 - (ד) קנינגהאם

- (11) הישראלים שנהרגו באל-חמה בעלותם על מארב סורי, היו:
 - (א) חמישה מטיילים
 - (ב) שבעה שוטרים
 - (ג) שלוש נשים
 - (ד) שני קציני צה"ל
- (12) העיתונות הישראלית עמדה בפני סגירה בגלל:
 - (א) שכינת עובדי הדפוס
 - (ב) המחסור בנייר
 - (ג) תביעת הצנזור
 - (ד) איסור הפצה ברחוב
- (13) על פילוג הקיבוץ המאוחד הוחלט בוועידת:
 - (א) נען
 - (ב) תל-אביב
 - (ג) עין-חרוד
 - (ד) ירושלים
- (14) שכינת הימאים פרצה בגלל:
 - (א) סירוב הצבא לשחררם
 - (ב) אי הקצבת תוספת מטבע זר

לפני שנה, בגליון 672, שארה אותך מערכת העולם הזה מה קרה בתשי"א? היום, 54 גליונות לאחר מכן, היא פונה אליך שנית, תובעת ממך לעורר את זכרונו. האם אתה זוכר מה סיפר לך העיתון בתשי"א? בין הפותרים אשר תשובותיהם יגיעו למערכת עד 15.10.51 יוגרלו חמישה פרסי ספרים יפים.

- (1) הכאת מלח עלידי קצין
 - (א) תנאי שיוכו ירודים באניות
 - (ב) גרשון ריטוב, מי שהיה מפקד העיר
 - (ג) התחלת בחיפה, הוכה עלידי שוטרים, אחר:
 - (א) מסיבת חג
 - (ב) כינוס ותיקי ההגנה
 - (ג) דהירה במכונית
 - (ד) גידוף מפקד המשטרה
- (2) גילאל ביאר, נשיא תורכיה אחר נצחון המפלגה הדמוקרטית החליט להחזיר את:
 - (א) הכליפות
 - (ב) השפעת הדת
 - (ג) איסור הרחיצה בים
 - (ד) הארמנים הגולים
- (29) ערכי רוח חדשים טמונים במרחב, במל-חמת המערב נגד:
 - (א) הקומוניזם, לדעת:
 - (א) אדיב שישקלי
 - (ב) שארל מליק
 - (ג) נאיף אבן-עבדאללה
 - (ד) דוד הורוביץ
- (30) הכוחות הצרפתיים במרוקו נכנסו לפ-עולה, כתגובה על:
 - (א) השתלטות מפלגת האסתקלאל
 - (ב) מרד יהודי הגיטאות
 - (ג) רצח קולונל צרפתי
 - (ד) אונס נערה איטלקית

מכל העולם

- (16) המתיחות הנוכחית השוררת בין הודו לפקיסטן מקורה ב:
 - (א) סכסוך קשמיר
 - (ב) בעיית המיעוט המוסלמי
 - (ג) שנאה אישית לנהרן
 - (ד) הסתה קומוניסטית
- (17) מרשל ומדינאי בעל שם עולם, שהפך משונא אנגלים למעריך אנגלים, ושמת השנה הוא:
 - (א) פיליפ פטן
 - (ב) יאן סמאטס
 - (ג) וסילי סוקולובסקי
 - (ד) ברנרד מונטגומרי
- (18) הסיבה להדחת דוגלס מק'ארתור עלידי הנשיא טרומן מקורה ב:
 - (א) שימוש בפצצה האטומית
 - (ב) ניהול תעמולה נוגדת לדעות המטה
 - (ג) נטיות קומוניסטיות
 - (ד) אי כשרון לפיקוד
- (19) את יום הולדתה האלפיים חגגה:
 - (א) מוסקבה
 - (ב) ברלין
 - (ג) פאריס
 - (ד) רומא
- (20) מרגלי האטום הראשונים שנידונו למוות בארצות-הברית הם ממוצא:
 - (א) רוסי
 - (ב) יהודי
 - (ג) איטלקי
 - (ד) גרמני
- (21) "מבצע רצח" כונה שלב פעולות צבאיות ב:
 - (א) הודו-סין
 - (ב) קוריאה
 - (ג) בולבייה
 - (ד) גרמניה המערבית
- (22) לגילויים מרעישים הגיעה, אחר טיפול נרחב בעולם התחזון האמריקאי:
 - (א) חברת ביטוח
 - (ב) וועדת סנאט
 - (ג) מועצת נשים
 - (ד) אסיפת כמרים

- (23) ייצוגם המתאים של הקומוניסטים בפר-למנט הצרפתי נשלל מהם עקב:
 - (א) זיופי בחירות נרחבים
 - (ב) חוקת בחירות חדשה
 - (ג) מאסרים שרירותיים
 - (ד) התנגדות דה-גול
- (24) אויטסה פירון, רעיית חואן פירון, נשיא ארגנטינה, היתה מועמדת ל:
 - (א) שר התחבורה
 - (ב) סגן הנשיא
 - (ג) ציר בווינגטון
 - (ד) שר הבטחון
- (25) טשקדי חמה, שנתפרסם עקב שאלתות בפרלמנט הבריטי, היה:
 - (א) ראש שבט אפריקאי
 - (ב) קריין הבי. בי. סי.
 - (ג) סוכן הקומינפורם
 - (ד) מנהל חברת נפט

במרחב

- (26) טלאל, מלך הירדן, שהה לפני הכתרתו ב:
 - (א) בית משוגעים
 - (ב) עליית רגל למכה
 - (ג) ביקור בקאהיר
- (27) ד"ר מוחמד מוסאדק, מלאים הנפט הפרסי, ניהל משא ומתן עם מתוון, שהיה שליחו של:
 - (א) ג'אווהארלאל נהרו
 - (ב) הארי טרומן
 - (ג) יוסף סטלין
 - (ד) משה שרת
- (28) גילאל ביאר, נשיא תורכיה אחר נצחון המפלגה הדמוקרטית החליט להחזיר את:
 - (א) הכליפות
 - (ב) השפעת הדת
 - (ג) איסור הרחיצה בים
 - (ד) הארמנים הגולים
- (29) ערכי רוח חדשים טמונים במרחב, במל-חמת המערב נגד:
 - (א) הקומוניזם, לדעת:
 - (א) אדיב שישקלי
 - (ב) שארל מליק
 - (ג) נאיף אבן-עבדאללה
 - (ד) דוד הורוביץ
- (30) הכוחות הצרפתיים במרוקו נכנסו לפ-עולה, כתגובה על:
 - (א) השתלטות מפלגת האסתקלאל
 - (ב) מרד יהודי הגיטאות
 - (ג) רצח קולונל צרפתי
 - (ד) אונס נערה איטלקית
- (31) כשומר צבאי רוסי, בסרט ארבעה על ג'י.פ. הופיע:
 - (א) רוברט טיילור
 - (ב) יוסף ידין
 - (ג) יהושע ברטנוב
 - (ד) בכור שיטרי
- (32) את תפקיד ויקי הרקדנית בבאלט של לרמונטוב, מילאה:
 - (א) בטי דייז
 - (ב) מוירה שירר
 - (ג) אליובט טיילור
 - (ד) שרלי טמפל
- (33) מאמינות נוצריות מוצאות להורג בסרט:
 - (א) קסבה
 - (ב) פבילה
 - (ג) סינגואלה
 - (ד) אפסיונטה
- (34) על רקע שדות אורז איטלקיים בלט, במיוחד, גופה של:
 - (א) אינגריד ברגמן
 - (ב) סילבנה מניאני
 - (ג) אוה גרדנר
 - (ד) איבון דה-קרלו
- (35) טיירון פאואר הופיע בכל אחד מהסרטים הבאים, מלבד:
 - (א) המחתרת הפיליפינית
 - (ב) המפקח הכללי
 - (ג) נסיך השועלים
 - (ד) הקפיטן מקסטיליה
- (36) וואנדה בוסאג'י הישראלית שניסתה לצ-לוח את תעלת למאנש, היא:
 - (א) בת סוחר ערבי
 - (ב) חברת קיבוץ יגור
 - (ג) סגן משנה בצה"ל
 - (ד) עולה ממעברת הריטוב
- (37) במכבייה השלישית נתון איצטד:
 - (א) תל-אביב
 - (ב) ירושלים
 - (ג) רמת-גן
 - (ד) עפולה
- (38) רפאל הלפרין, מפתח הגוף בעזרת הרמת משקלות היה:
 - (א) רב-סרן צה"ל
 - (ב) בחור ישיבה
 - (ג) כדורגלן
 - (ד) נהג "דן"
- (39) רק אחת מקבוצות הכדורגל הבאות לא ביקרה בארץ:
 - (א) שוויציה
 - (ב) פאנאמית
 - (ג) יוגוסלביה

- (40) שוגר ריי רובינסון נתקבל בקליפות, אבנים ושוברי בקבוקים בנירת:
 - (א) רמת-גן
 - (ב) פריס
 - (ג) ברלין
 - (ד) מוסקבה

מוסיקה

- (41) אלעזר דה-קרבלין, המלח ורופא השיניים הוא:
 - (א) כנר צרפתי
 - (ב) מנצח ברוילי
 - (ג) פסנתרן בריטי
 - (ד) צ'ליסטן ספרדי
- (42) כאשר סרגיי קוסביצקי ביקר בארץ לפני מותו, פתח פולמוס על השמעת מוסיקה:
 - (א) גרשווין
 - (ב) באך
 - (ג) בריטיין
 - (ד) וואגנר
- (43) המנצח-האורח וולטר גר הופיע, באביב שנה זאת, יחד עם:
 - (א) אייזיק שטרן
 - (ב) ארתור רובינשטיין
 - (ג) מישה אלמן
 - (ד) יהודי מנותין

תיאטרון

- (44) האם הוא קדוש עליון או נבל מתחסד היא הבעיה המרכזית של:
 - (א) רוח שובבה
 - (ב) אמא קוראז'
 - (ג) פינה נידחת
 - (ד) טרטיף
- (45) תזמורת שופרות וקרני איל מופיעה ב:
 - (א) מארבע כנפות הארץ
 - (ב) מלכת שבא
 - (ג) מגדל בבל
 - (ד) מעבר לגבול

מדע

- (46) לדעת עמנואל וולקובסקי קשורה האמר-נה הטפלה במספר 13, ביום מסויים בגלל היותו יום:
 - (א) מתן תורה
 - (ב) מכת בכורות
 - (ג) חורבן בית המקדש
 - (ד) צליבת ישו
- (47) בעזרת הפרייה מלאכותית הוורעו עד כה בעלי החיים הבאים מלבד:
 - (א) עופות
 - (ב) יתושים
 - (ג) בקר
 - (ד) צאן

עיתונות

- (48) השבועון קול-ישראל נסגר בגלל:
 - (א) מיעוט תפוצה
 - (ב) הבעת דעות קומוניסטיות
 - (ג) מות העורך
 - (ד) המחסור בנייר
- (49) אום אני חומה, בטאון נטורי קרתא, מציע כגוי טפוס, בגלל גישויו לאשה נוצרייה, את קצין המשטרה:
 - (א) יחזקאל סחר
 - (ב) עמוס בן-גוריון
 - (ג) ישרון שיף
 - (ד) יוסף נחמיאס

